

Päällystö- lehti

5/2019 LOKAKUU

Päällystöliitto 90 v

18 >

Aliupseerit Suezilla

30 >

90
1929 – 2019

Päällystöliitto ry
Befälsförbundet rf

SUOMEN ALIUPSEERI 1930-44,
ASEMIEN 1945,
SAULI 1946-53,
ALIUPSEERI 1954-74,
TOIMIUPSEERI 1974-89.

PÄÄLLYSTÖLIITON ÄÄNENKANNATAJA

89. vuosikerta
ilmestyy 6 kertaa vuodessa.
ISBN 0788-8554

PÄÄLLYSTÖLEHTI 2019,

aineisto- ja ilmestymispäivät
numero aineisto ilmestyy
6 20.11. 13.12.

Aineiston voi toimittaa päätoimit-
tajalle tai toimitussihteerille alla
oleviin sähköpostiosoitteisiin. Toi-
mitus päättää julkaisukynnyksestä.
Kirjoittajat vastaavat omista kirjoi-
tuksistaan.

TOIMITUS:

Laivastokatu 1 b
00160 HELSINKI

PÄÄTOIMITTAJA:

Juha Susi
juha.susi@paallystoliitto.fi

TOIMITUSSIHTEERI:

Matti Vihurila
Puh. 040 518 6672
matti.vihurila@hotmail.fi

VAKITUISET AVUSTAJAT:

Marko Jalkanen
Puh. 040 301 9295
marko.jalkanen@paallystoliitto.fi

Antti Kymäläinen
Puh. 040 828 2758
antti.kymalainen@kolumbus.fi

Jukka Mäkinen
Puh. 050 594 4613
jukka.makinen@paallystoliitto.fi

Jaakko Levä
Puh. 040 301 9294
jaakko.leva@paallystoliitto.fi

Arto Penttinen
Puh. 050 443 1409
arto.penttinen@paallystoliitto.fi

Mika Räisänen
mika.raisanen@paallystoliitto.fi

OSOITTEENMUUTOKSET:

Puh. 040 301 9290
toimisto@paallystoliitto.fi

Osoitelähde: Päällystoliiton
jäsenrekisteri

VAKIOPALSTAT

SISÄLTÖ

MINISTEREIDEN PAKEILLA S. 32

- 4 Puolustusministeri Antti Kaikkonen
- 6 Päätoimittajalta
- 16 Luottamusmiesryhmä
- 26 Panssariprikaatissa yt pelaa

Kannen suunnittelu: Simo Nummi

Yhdessä eteenpäin

Turvallisuusympäristön muutos ja epävakaus alkavat olla arkipäivää, voidaan puhua jo uudesta normaalista. Samaan lopputulemaan päädyttiin myös hallituksen esityksessä valtion talousarvioksi ensi vuodelle. Siinä mainitaan, että Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut huonompaan suuntaan ja muutoksen arvioidaan olevan pitkäkestoinen. Viimeisimpänä muutoksena on Naton jäsenmaan Turkin aloittama sotilaallinen operaatio kurdialueille Syyriassa. Tällä Suomenkin tuomitsemalla hyökkäyksellä on väistämättä heijastuksia Euroopan turvallisuuteen ja talouteen.

Valtion talousarvioesityksessä puolustusministeriön toiminnan painopisteenä on 2020-luvun sotilaallisen maanpuolustuksen toimintaedellytysten turvaaminen osana kokonaisturvallisuutta. Puolustusvoimien toiminnallisen tuloksellisuuden tärkeimpänä mittarina mainitaan puolustusvoimien kyky toteuttaa lakisäateiset tehtävänsä, ja sen yhtenä perustana on sodan ja rauhan ajan vaatimukset täyttävä henkilöstöjärjestelmä. Henkilöstön kannalta positiivisena kirjauksena on tavoite pitää puolustusvoimien tehtäväkokoonten täyttöaste mahdollisimman korkeana. Kolikon toisella puolella taas mainitaan hallinnonalan henkilöstövuosimäärän väheneminen, mikä johtuu lähinnä sopimussotilaiden määrän muutoksesta. Tämä tulee väistämättä näkymään monen perusyksikön arjessa lisäkuormituksena, sillä ovathan sopimussotilaat olleet tervetulleena lisänä kouluttavassa henkilökunnassa erityisesti maavoimissa. Kaluston uusimiseen liittyvät hankkeet niin Puolustusvoimissa kuin Rajavartiolaitoksessa ovat kyllä listoilla ja hyvä niin, sillä ajanmukaista rautaa tarvitaan suorituskyvyn ylläpitämiseen. Mutta koskaan ei pidä unohtaa panostamista tärkeimpään voimavaraan, henkilöstöön, sillä ilman henkilöstöä ei ole puolustusvoimia.

Puolustusvoimien työkalain muutostarpeita tarkasteleva työryhmämme on lätkätermien varsinaisen peliaikansa käyttänyt ja nyt jatkoajalla. Käynnissä on loppuraportin viimeistelyväännöt. Lyökö mörkö sisään ja miten peli päättyy, nähdään toivottavasti pikapuoliin. Toivottavasti loppuraportti

Kuva: Marko Jalkanen

antaa poliittisille päättäjille kattavan kuvan siitä, millä mallilla ja minkä tasoinen on tällä hetkellä Puolustusvoimien henkilöstön työaika-suojelu tai kun sitä verrataan muihin kansalaisiin. Syvän rauhan aikana ei ole tarvetta eroavaisuuksille monessakaan asiassa. Ministeri **Sirpa Paateron** twiittausta asian tiimoilta lainaten: Uudistuksia tarvitaan.

Vuodelta 1945 olevan *Järjestötoimitsijan käsikirjan* sanat ovat tänäkin päivänä ajankohtaiset ja kuvastavat hyvin myös päällystöliitolaista edunvalvontaa: Jäsen on kaikki kaikessa! Järjestön tulee työskennellä jäsenen hyväksi. Jotta se voisi tehdä tämän tehokkaimmalla mahdollisella tavalla, on myöskin välttämätöntä, että jokainen jäsen työskentelee yhteisen järjestön hyväksi. Jäsenten tahto ja halu olla toiminnassa innolla mukana riippuu vuorostaan siitä, kuinka suuren huolenpidon alaisina he huomaavat olevansa ja siitä, miten he tuntevat viihtyvänsä tämän yhteenliittymän piirissä.

Kiitän kaikkia jäseniämme, jäsentämme ja tarkoituseriemme eteen töitä tehneitä henkilöstöedustajiamme sekä yhteistyökumppaneitamme nyt ja 90-vuotisen päällystöliitolaisten taivalen aikana. Edelleen meitä kaikkia tarvitaan, työ jatkuu, yhdessä eteenpäin!

Jyrki Lukkarinen
puheenjohtaja

PÄÄLLYSTÖLIITTO RY.

Laivastokatu 1 b, 00160 HELSINKI • www.paallystoliitto.fi • toimisto@paallystoliitto.fi • 040 301 9290
• Toimisto avoinna arkin 9–15. • s-posti: etunimi.sukunimi@paallystoliitto.fi

Puheenjohtaja Jyrki Lukkarinen 040 301 9291. Järjestöpäällikkö Arto Penttinen 040 301 9292, 050 443 1409.

Jäsensihteeri Anja Mustajoki 040 301 9290, Järjestösihteeri Sanna Karell 040 301 9297.

Päällystämismiehet Marko Jalkanen 040 301 9295, 0299 500 798, Jaakko Levä 040 301 9294, 0299 500 787,

Jukka Mäkinen 050 594 4613. HUOM! Tekstiviestit eivät toimi 040-alkuisissa numeroissa.

LAKIASIANNEUVONTA: Asianajotoimisto Lindell (02) 251 1004, e-mail: toimisto@asianajotoimistolindell.fi

(Ota yhteys liiton toimistoon ennen oikeusavun pyytämistä.)

Strategiset hankkeet kasvattavat puolustusbudjettia

Teksti: Antti Kymäläinen

Kuva: Laura Kotila, valtioneuvoston kanslia

Suomen turvallisuusympäristö on viime vuosina muuttunut haasteellisemmaksi Venäjän toiminnan seurauksena. Kesäkuussa puolustusministerinä aloittanut **Antti Kaikkonen** kertoo tästä huolimatta nukkuvansa yönsä hyvin, eikä vastuu Suomen turvallisuuden varmistamisesta hiivi hänen uniinsa.

- Mutta totta on, että ajattelen Suomen ja suomalaisten turvallisuutta joka päivä. Meillä on vahva ja uskottava maanpuolustus ja toimivat suhteet naapurimaihin. Venäjä ei ole välitön uhka Suomelle. Pärjäämme kylä naapurimme kanssa ja parhaimmillaan hyvä naapuruussuhde hyödyttää molempia, sanoo Kaikkonen.

Puolustusministerin tehtävän vastaanottaminen oli Kaikkoselle mieluista.

- Olen hyvin motivoitunut. Isänmaallisena ihmisenä arvostan kovasti mahdollisuutta hoitaa tätä tärkeää tehtävää.

Kaikkonen kisasi kesällä tasaväkisesti **Katri Kulmunin** kanssa Keskustan puheenjohtajuudesta. Lopulta puoluekokouksessa Kulmuni kiri voittoon. Harmittaako hopeatila?

- Elämässä ja politiikassa tulee voittoja ja tappioita. Lopputulos ei ollut se, mitä toivoin, mutta annan täyden tukeni Katri Kulmunille hänen puheenjohtajan tehtäväänsä. Keskustan on nyt mentävä yhtenä joukkueena eteenpäin. Nykyinen tehtäväni on niin mielenkiintoinen, etten ole jäänyt asiaa harmittelemaan, summaa Kaikkonen.

Puolustus saa lisää rahaa

Kaikkosen mukaan vuoden 2020 talousarvioesityksessä puolustusministeriön hallinnonalan budjettiin osoitetaan noin 3,2 miljardia euroa, ja se tulee kasvamaan hallituskaudella noin 5 miljardiin euroon. Merkittävä muutos johtuu Puolustusvoimien strategiaan suorituskäytännöihin suunnitellusta rahoituksesta.

Hallitusohjelman mukaisesti Puolustusvoimat on saamassa asteittain hallituskauden aikana 10 miljoonan euron pysyvän määrärahalisäyksen.

- Ensi vuonna lisäys on 5,5 miljoonaa euroa. Tällä rahoituksella henkilöstömäärää kasvatetaan 42 henkilötyövuoden verran ja kertausharjoituksissa koulutettavien reser-

Hallituskaudella Puolustusvoimat saa 100 lisävirkaa. "Enempäänkin olisi tarvetta, mutta tällä on nyt pärjättävä", toteaa puolustusministeri Antti Kaikkonen.

viläisten määrää nostetaan noin 1 200:lla. Vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen järjestämiseen kohdennetaan 1,5 miljoonaa euroa, listaa Kaikkonen tulevan vuoden panostuksia.

- Tarvetta olisi toki hieman enempäänkin rahoitukseen, mutta ministerinä täytyy olla kokonaistilanteeseen tyytyväinen. Muutkin hallinnonalat koulutuksesta vanhustenhuol-

toon tarvitsevat rahansa, sekin pitää ymmärtää, korostaa Kaikkonen.

Puolustusbudjetissa menot jakaantuvat pääasiassa henkilöstö-, toiminta- ja materiaalihankintamenoihin. Kun edessä ovat isot meri- ja ilmavoimien kalustohankinnat, miten painotukset budjetin sisällä muuttuvat?

- On selvää, että meneillään olevat mittavat strategiset suorituskäytännöt nosta-

vat tilapäisesti materiaalihankintamenojen suhteellista osuutta puolustusbudjetista. Muilta osin henkilöstömenojen ja muiden toimintamenojen suhteellisen osuus budjetista pysyy lähivuosina suurin piirtein entisellään, vakuuttaa Kaikkonen.

Puolustushallinnon kiinteistömenot ovat kasvaneet jo pitkään muita menoja nopeammin. Toimitilakustannusten nousua pyritään hillitsemään perustamalla Senaatti-kiinteistöjen tytärliikelaitokseksi Puolustuskiinteistöt-laitos. Miten järjestely parantaa kustannusten hallintaa? Jos vuokratavastikkeita lasketaan, tingitäänkö kiinteistöjen kunnossapidosta?

- Kiinteistöalan nykyjärjestely on lokeroitunutta, jossa tarpeet ja raha eivät kohtaa toisiaan. Turvallisuussympärisen muutoksen lisää operatiivisia vaatimuksia, joiden toteuttamiseen nykyjärjestelyllä eivät tulevaisuuden taloudelliset resurssit riitä. Toiminnan tehostaminen ei saa kuitenkaan aiheuttaa kiinteistöjen korjausvelan kasvua. Kunnossapidon vähentämisen tie on nyt kuljettu loppuun. Puolustusministeriö näkee vuokrajärjestelmän pääomavuokran säästömahdollisuutena jatkossa, perustelee Kaikkonen.

Henkilöstömäärää kasvatetaan

Puolustusvoimien henkilöstöä on Kaikkosen mukaan määrä lisätä hallituskaudella kaikkiaan noin 100 tehtävällä, joista 42 tulee ensi vuonna. Lisävirat tulevat todelliseen tarpeeseen. Puolustusvoimauudistuksessa henkilöstöä vähennettiin 2 400:lla, ja sen jälkeen toimintaympäristö on olennaisesti muuttunut epävakammaksi ja Puolustusvoimien tehtävät ovat lisääntyneet. Samaan aikaan henkilöstön työssä-jaksamisesta on kannettu huolta eduskuntaa myöten.

Onko 100 tehtävää riittävä määrä tähän tilanteeseen ja resurssivajeen poistamiseen?

- Enempäänkin henkilöstölisäykseen olisi tarvetta, mutta todennäköisesti tällä on nyt pärjättävä. Sadalla tehtävällä emme saa katettua kuin pahimmat aukot. Työtä siis jää myös tuleviin budjettineuvotteluihin, toteaa Kaikkonen.

Puolustusvoimien sisällä lisävirkoja osoitetaan puolustushaaraesikuntiin, Pääesikuntaan, aluetoimistoihin ja joukko-osastoihin ympäri Suomea. Uudet tehtävät kohdennetaan mm. vapaaehtoiseen maanpuolustus-koulutukseen sekä kriittisiin henkilöstötarpeisiin, joilla tuetaan valmiuden ylläpittoa ja uusien suorituskykyjen rakentamista.

Strategiset hankkeet etenevät

Valtioneuvosto teki syyskuussa ratkaisevan Laivue 2020 -hanketta koskevan päätöksen. Sen mukaisesti merivoimat saa neljä Rauma Marine Constructions -telakan rakentamaa monitoimikorvetta. Kaikkosen mukaan päätös on erinomainen sekä huoltovarmuuden että suomalaisen työllisyyden kannalta.

Toinen, huomattavasti isompi hanke tulee

"Päälystöliitto on tehnyt vuosikymmeniä tärkeää työtä, ja sillä on tärkeä rooli myös jatkossa. Kiitos Päälystöliitolle ja sen jäsenille merkittävää ja pitkäjänteisestä työstä isänmaan hyväksi. Lämpimät onnitteluni merkkipaalun saavuttamisesta, 90 vuotta on kunnioitettava ikä."

Puolustusministeri Antti Kaikkosen viesti 90-vuotisjuhlaa viettävälle Päälystöliitolle

päätettäväksi vuonna 2021. Hallitusohjelman mukaan ilmavoimien Hornet-kaluston suorituskyky korvataan täysimääräisesti. Hallituspuolueiden piirissä on kuitenkin ollut erilaisia näkemyksiä mm. hankittavien hävittäjien määrästä.

Saadaanko tämä hanke maaliin?

- Hävittäjiä koskeva HX-hanke etenee suunnitellulla tavalla ja ei ole näköpiirissä, etteikö se toteutuisi suunnitellulla tavalla. Hankkeesta on tehty alustavat varaukset vuosia 2021–2023 koskeviin valtiontalouden kehyyksiin jo edellisen hallituksen aikana ja nykyinen hallitus on hankkeeseen myös sitoutunut, vakuuttaa Kaikkonen.

Asevelvollisuuden hienosäätöä

Hallitus on asettamassa parlamentaarisen komitean selvittämään asevelvollisuuden kehittämistä ja maanpuolustusvelvollisuuden täyttämistä. Miten asevelvollisuutta halutaan kehittää?

- En näe tarvetta radikaaleille muutoksille asevelvollisuuden suhteen, mutta senkin pitää elää ajassa ja vähintäänkin hienosäätöä tarvitaan, linjaa Kaikkonen.

Ministerin mukaan on hyvä, että myös naisilla on mahdollisuus suorittaa asepalvelus.

- Näen, että on myös hyvä selvittää kansalaispalvelusasia varusmiesikäisille naisille. Kyseessä voisi olla esimerkiksi 2 - 3 kuukauden mittainen palvelus, joka hyödyttäisi niin nuorta itseään, yhteiskuntaa kuin maanpuolustusta. Selvitys antaa eväitä myöhemmälle keskustelulle. Selvityksen johtopäätös voi olla myös se, ettei tällaiselle ole tarvetta. Mitään äkkiliikkeitä asian suhteen ei tehdä, toteaa Kaikkonen.

Kansainvälinen puolustusyhteistyö tärkeää

Hallituskaudella laajennetaan kahdenvälistä ja alueellista puolustusyhteistyötä Ruotsin kanssa. Kaikkonen on jo tavannut naapurimaan kollegaansa **Peter Hultqvistin** useamman kerran. Yhteistyötä syvennetään viime vuonna allekirjoitetun puolustusyhteistyötä koskevan yhteisymmärryspöytäkirjan mukaisesti.

- Harjoitusyhteistyön tiivistäminen, isäntämaatukijärjestelyiden kehittäminen sekä operatiivinen suunnittelu ovat hyvin olennaisia. Harjoitusyhteistyöllä on alueellisessa yhteistoiminnassa keskeinen rooli, esimerkkinä vaikkapa toukokuussa järjestetty Arctic Challenge -lentotoimintaharjoitus. Ruotsin kanssa tehtävällä puolustusyhteistyön laajentamisella on poliittinen ja kansalaisten tuki, näkee Kaikkonen.

Hallitusohjelmassa linjataan, että Suomi osallistuu Naton artikla 5 -harjoituksiin ainoastaan kumppanimaan roolissa. Puoluekentän vasemmalta laidalta Nato-yhteistyötä on usein kritisoitu.

Millaista tasapainottelua yhteistyö Naton kumppanina vaatii puolustushallinnolta? Miksi yhdessä harjoittelu on tärkeää?

- Toimimme yhdessä sovitun hallitusohjelman mukaisesti. Suomella on ollut 1990-luvulta lähtien vähitellen syventynyt yhteistyö Naton kanssa. Se on katsottu hyödylliseksi ja katsotaan edelleen. Perusteet yhteistyölle ovat olemassa nimienomaan suorituskyvyn ja yhteistoimintakyvyn parantamisen puitteissa, toteaa Kaikkonen.

Henkilöstön jaksamisesta huolehdittava

Päälystöliitto ja Upseeriliitto ovat voimakkaasti ajaneet Puolustusvoimien työaikalain uudistamista. Millainen kanta teillä ministerinä on lain uudistustarpeeseen?

- Lainsäädäntö asiassa on varsin vanhaa. Viime vaalikaudella ministeri **Anu Vehviläinen** asetti työryhmän pohtimaan asiaa. Haluan odottaa työryhmän raportin tuloksia. Hallitusohjelmassa ei ole kirjausta asiasta, eikä työaikakysymysten uudistaminen ole kustannusneutraalia. Nämä on valitettavasti myös huomioitava. Sotilaiden, kuten koko Puolustusvoimien henkilöstön jaksaminen on luonnollisesti sydäntäni lähellä ja siitä on huolehdittava. Tähän kysymykseen on ratkaisuja etsittävä, sanoo Kaikkonen.

2020-luvulle

Juhlitaan työn merkeissä -fraasi on ehkä jo hiukan kulunut lausahdus. Tällä kertaa sille on kuitenkin sijansa. Kuluva vuosi huipentuu Päälystöliiton osalta marraskuiseen veljesillalliseen 90 -juhlavuoden kunniaksi Edustajakokouksen yhteydessä. Yhdistysten edustajia, liiton toimijoita ja yhteistyökumppaneita ei kutsuta koolle vain illallisen takia, vaan samalla järjestetään liiton tärkein vuosittainen tapahtuma, Edustajakokous.

Olemme Päälystölehden sivuilla kannustaneet yhdistyksiä tekemään kokoukselle aloitteita ja esityksiä lähestyvää neuvottelukierrosta varten. Vaikkei mahdollisissa virastoerissä jaettavat summat ole valtavia, saadaan niillä aina aikaiseksi jonkinlaista kehittymistä palkkausjärjestelmiin.

Tässä numerossa Päälystöliitossa aikoinaan pääluottamusmiehinä ja puheenjohtajina toimineet **Mika Oranen** ja **Sakari Vuorenmaa** kertovat, miten OTV-palkkausjärjestelmä luotiin ja miten se on kehittynyt nykyiseen muotoonsa. Tähän on päästy kuuntelemalla yhdistyksiä ja luomalla pitkäjänteisiä tavoitteita. Tällä kertaa pallo on kokoukseen saapuvilla yhdistysten edustajilla. Miten palkkausjärjestelmää tulee kehittää 2020-luvulla, on syytä pitää mielessä.

Näin Pohjoismaissa

Kuuntelin puheenjohtaja **Jyrki Lukkarisen** kokemuksia vuosittaisesta NOA-kokouksesta. Muualla sotilaiden työaikaosuus on kehittynyt tämän päivän tasolle. Pienoisia eroavaisuuksia kyllä löytyy, mutta ajatus kaikissa on sama. Erityispalvelumuodoista henkilölle kertyy rahallisen korvauksen lisäksi myös vapaata. Tavoitteena on turvata henkilökunnan palautuminen.

Toinen veljesjärjestöissä huolta herättänyt asia oli palkatun ja koulutetun henkilöstön pysyminen talon palveluksessa. Ulosvirtaus on huolestuttavalla tasolla kuuleman mukaan. Siirrot toiselle puolelle maata eivät houkuttele, vaan henkilö ennemmin irtisanoutuu palveluksesta. Eihän tämä tietysti kaikkia koske, mutta onhan ilmiöllä oltava jonkinasteinen suuruus, koska se tuotiin esille. Meillä on vuosikymmenten kokemus, miten asiat siirtyvät muista Pohjoismaista pikkuhiljaa käytäntöön myös meillä. Onko tämä meidänkin tulevaisuuttamme jo 2020-luvulla?

Entä meillä?

Koulutuspuolella Puolustusvoimat on ottamassa uuden Koulutus 2020 -järjestelmän käyttöönsä. Tämän päivän varusmiehet ovat syntyneet tällä vuosituhannella ja eläneet koko elämänsä digitaalisen maailman ympäröimänä. Tietotekniikka, simulaattorit ja uudet opetustekniikat ovat räätälöidyt tiedon ja osaamisen mahdollistamiseksi. Aivan loistavaa uutta ajattelua ja eteenpäin katsomista. Voisiko samaa uutta ja ennennäkemätöntä ajattelumallia siirtää myös palkatun henkilöstön henkilöstöhallintoon? Aloitetaan vaikka tuosta työaikaosuudesta ja sen päivittämisestä 2020-luvulle. Esil-

Kuva: Siiri Susi

le nostetaan perusteluina kustannuskysymykset, mutta ei sekään nyt aivan halpaa ole kouluttaa henkilöstöään ja todeta, että sinne lähti. Kannattaa muistaa myös henkilöstöasioiden hoitamisessa, ettei ne taloon tulevat ole enää niitä 60- tai 70-luvuilla syntyneitä, luterilaisella työmoraalilla kyllästettyjä henkilöitä. Työn ja perheen suhde arvotetaan eri asteikolla kuin me aikoinamme.

Antaa tulle ideoita

Päälystölehden toimitusneuvosto vakituksine avustajineen kokoontuu marraskuussa tulevan vuoden suunnitteluun. Liiton vuosikellon mukaisista vakiotapahtumista raportointi ja vakiopalstat säilyvät, mutta lehdessä on aina myös liikkuvaa tilaa. Tähän kaipaamme myös teiltä ideoita ja toiveita. Helpoiten se käy oheisella palautelinkillä tai liiton kotisivujen kautta.

Juhlavuodet eivät ihan heti ole loppumassa. *Suomen aliupseeri* -lehti, Päälystölehden ensimmäinen edeltäjä, alkoi säännöllisen ilmestymisensä 1930. Vuosi 2020 on siis juhlavuosi myös Päälystölehden osalta. Mikäs sen parempaa kuin juhlia sitä työn merkeissä.

Yhdistysten luvattu maa Suomi – mutta mistä toimijoita?

Teksti: Pasi Pirkkalainen, Päälystöliiton hallituksen jäsen Kuva: Aki Mankkinen

Paikallisyhdistyksissä eletään muutosten aikaa. Yhdistysten tarve sellaise-
na kuin ne on alun perin perustettu,
yhteisöllisyyden luojina ja paikallisina edun-
valvojina, on kadonnut. Aiemmin asuttiin
tiivissä yhteisöissä varuskunnissa ja lin-
nakkeilla. Yhdistykset ja niiden ”huvijaok-
set” vaikuttivat henkilökunnan perheiden
jokapäiväiseen elämään. Linnakkeet on
lakkautettu ja varuskunnalliset ”kommu-
nit” on ajettu alas, ja sotilaiden muuttoliike
on ympäröivän yhteiskunnan kaltainen
(maalta kaupunkiin - varuskunnista siviiliin).
Yhä useampi työskentelee reppurina, käyt-
tää joustavia työaikajärjestelyitä (haja- ja
etätyö) tai kulkee virkapaikalle pidemmän
matkan päästä päivittäin.

Yhdistysten kokouksissa jännitetään lä-
hinnä sitä, että ”pääseekö” hallitukseen,
saadaanko vuosikokous päätösvaltaiseksi
ja saapuuko paikalle yhtään ”opposition”
edustajaa. Aiemmin yhdistyksen puheen-
johtajan paikka oli tavoittelemisen arvoinen
ja tehtävänhoitaja korkealle arvostettu ase-
veli. Nykyään tehtävään valitaan se, joka
vastustaa nimitystä vähiten. Isoissa yh-
distyksissä tilanne on toinen, vai onko?

Ennen

1940-luvulta peräisin olevissa säännöis-
sä yhdistyksen kotipaikaksi määrättiin se
kunta, jonne suurin osa sen jäsenistöstä
oli majoitettu. Vuonna 1946 Suursaaren
alipäälystökerhon vuosikokous evästi joh-
tokuntaa järjestämään ainakin yhdet raittiit
juhlat vuodessa. Tämän päivän yhdistyk-
sen taistelukellon mukaan toteutettuna ky-
seinen evästys tarkoittaisi, ettei ”pitkäripai-
sen” kautta tarvitsisi käydä enää lainkaan.
1990-luvun kokoustarjonnasta erityisesti
kreikkalainen tanssiesitys on jäänyt erään
kaakonkulmalaisen yhdistyksen jäsenistön
mieleen. Vastavetona esitykselle ”opposi-
tio” Petri K:n ja Matti T:n toimenpitein (ni-
met muutettu) järjesti mieliinpainuvimman
ohjelmanumeron: tanssiesitys venäläiseen
tapaan. Johtokunta paheksui tapahtunutta
ja poistui eteisaulaan puheenjohtajan käs-
kystä. Seppo O (nimi muutettu) toimi kui-
tenkin tähyttäjänä ja raportoi johtokunnalle
esityksen vaiheista seikkaperäisesti.

Urheilutoiminta

Kotkan päälystöyhdistyksen mestaruuk-
sistaa taisteltiin vuonna 1981 yhteensä 22

eri lajissa, nykyään taistellaan ainoastaan
siitä, kuka pääsee edustamaan yhdistystä
Edustajakokoukseen.

Liiton urheilutoiminta mukaillee samaa kaa-
vaa.

Suursaaren Sanomat

Toimistooni ilmestyi 11 numeroa vanhoja
Suursaaren Sanomia (myöh. *Sumukello*),
jotka osoittautuivat Suursaaren alipäälyst-
tikerhon (myöh. Kotka Päälystöyhdistys)
julkaisuiksi.

Lehteä julkaistiin sota-aikana (vuonna
1943) Suursaassa. Lehti antoi omien
sanojensa mukaan mahdollisuuden myös
niille, joilla oli kirjoituksesta kansakoulun
todistuksessa numero neljä (4). Lehden
tuli täyttää jokaisen kerhoon kuuluvan toi-
vomukset.

Kaljalla vai kahvilla?

”Toistaiseksi tarjoaa toimitus kaikille avus-
tajilleen ilmaiset kahvit kerholla kun kirjoi-
tus on julkaistu ja paremmista pullon kal-
jaa.” -*Suursaaren Sanomat* 1943

Näin aktivoi *Suursaaren Sanomat* jäsenis-
töään 1940-luvulla. Päälystölehden osalta
lienee sama tarjous voimassa? Lähdetään
tämän kirjoituksen osalta kahvilinjalle.

Tulevaisuus

Pikaisen empiirisen tutkimuksen perusteel-
la voi todeta, että jäsenistö ei kaipaakaan ny-
kymuotoisia yhdistyksiä. Mitä jäsen kokee
saavansa yhdistykseltä ja sitä kautta Pää-
lystöliitolta? Onko yhdistyksistä tullut vält-
tämätön sääntöjen määräämä paha? Kai-
paavatko yhdistykset jäseniään?

Jäsenistö palvelee pitkälle 2030-luvulle
asti, jolloin nykymuotoinen yhdistysraken-
ne ei ole enää ajanmukainen. Mikä on tule-
vaisuus? Henkilöjäsenyys vai jättiläisyhdis-
tykset? Nyt tarttis tehrä jotain!

Vuoden 1943 *Sumukellossa* (ent. *Suursaa-
ren Sanomat*) toivotettiin aseveljet tervetul-
leiksi seuraavin saatesanoin:

”Niinpä meidän kaikkien velvollisuus, iloi-
nen ja mieluinen, on että lausumme saa-
reemme saapuvan prikaatin alipäälystön
tervetulleiksi. Täällä Te tapaatte varmasti-
kin ystäviä, täällä Te tapaatte henkilökoh-
taisesti niitä ”Suursaaren sankareita”, jois-
ta teillä on kenties tähän saakka ollut vain
jonkinlainen ennakkoluuloinen kuva. Olette
siis aseveljinämme tervetulleet saareen ja

kerhomme suojiin, joka tarjotkoon Teille, ei
vain kokoontumispaikan palvelukseen vaan
myös vapaa-aikojenne viettopaikan.”

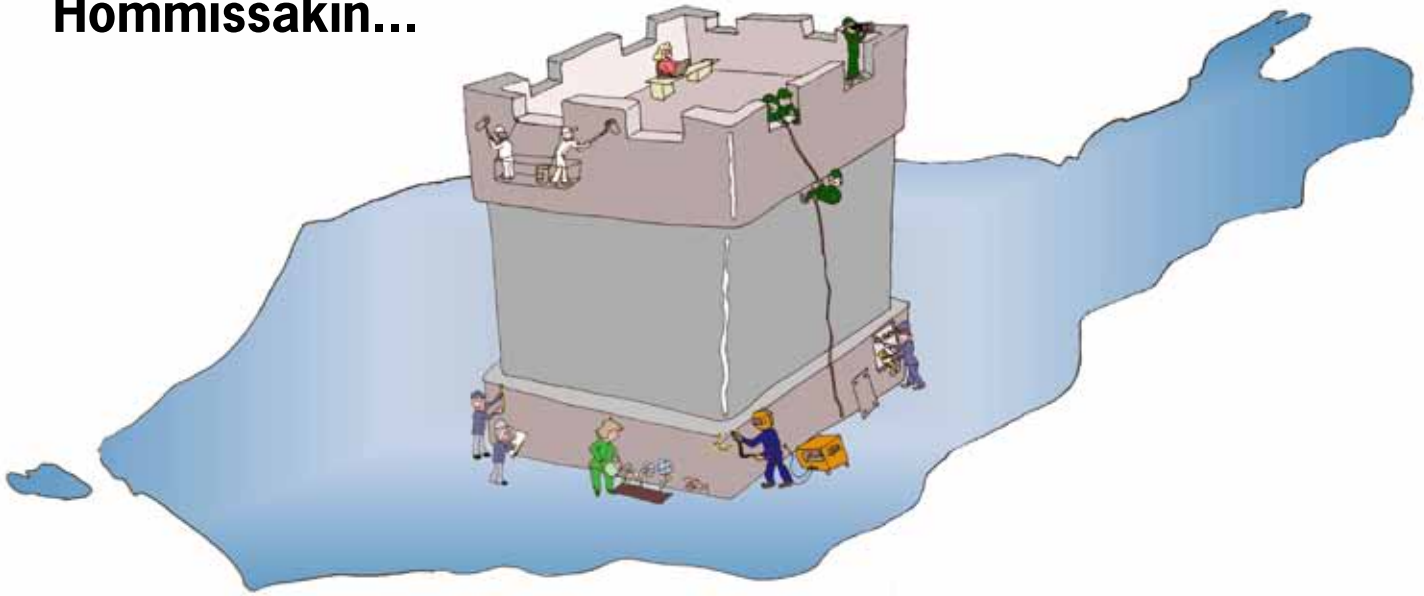
Yhdistysten on syytä päivittää toiminta
vastaamaan jäsenistön odotuksia (YH-
DISTYS2020): vuosikokouksissa VTC-lait-
teiston hyväksi käyttäminen, kokousten
järjestäminen virka-ajan puitteissa (ruoka-
tuntikokous) tai varttuneemman jäsenistön
tarpeiden (ei niiden, joita valutetaan Te-
naan) huomioiminen.

Yllä olevin saatesanoin vastaanottamaan
uusia jäseniä tai purkamaan näivettyneitä
yhdistyksiä!

Yliluutnantti Pasi Pirkkalainen, 41 v

- Kotipaikka Kotka
- Osastoupseeri, henkilöstöosasto
- Maasotakoulu, Hamina

Hommissakin...

NOA: Puolustusvoimat tarvitsevat henkilöstöään

Teksti: Juha Susi Kuva: Torgrim Halvari/NOF

Pohjoismainen upseeriallianssi (NOA) kokoontui syyskuussa Pohjois-Norjan Harstadissa. Tilaisuuden päätteeksi järjestöt julkaisivat yhteisen julkilausuman, jossa ne kantavat huolensa kunkin osallistujamaan puolustusvoimien henkilöstöstä. Päälystöliitto edustivat tapaamisessa puheenjohtaja **Jyrki Lukkarinen** ja hallituksen jäsen **Marko Nieminen**.

- Kaikki Pohjoismaat painivat saman ongelman kanssa, henkilöstö ei riitä. Halusim-

me yhdessä muistuttaa poliittisia päättäjiä tarpeesta keskittyä henkilöstöön ja sen resursseihin. Ilman henkilöstöä ei ole puolustusvoimia, Lukkarinen avaa julkilausuman keskeisimmän sisällön.

Pohjoismaisia puolustusvoimia yhdistävät samat tekijät. Kansainvälinen tilanne on muuttunut viime vuosien aikana, henkilöstön määrää on supistettu ja uutta kalustoa on hankittu tai ollaan hankkimassa.

- Pelkkä rauta ei riitä. Pitää olla riittäväs-

ti oikean tasoista ja pätevää henkilöstöä käyttämään niitä, Lukkarinen muotoilee yhteisen ongelman.

Myös palvelussuhteinehtojen kehittämisessä järjestöt löysivät yhteisiä tavoitteita. Muissa Pohjoismaissa korostuvat henkilöstön rekrytointiongelmien. Samoin taloon saadun koulutetun henkilöstön pysyminen palveluksessa nousi keskusteluissa esille. Nuori sukupolvi haluaa säilyttää työ- ja vapaa-ajan suhteen eri tasolla kuin aiemmat polvet.

- Pelkäämme, että tämä etenee Suomeenkin jollain viiveellä. Meillä on tosin huomattavasti suurempi rekrytointipohja laajasta varusmiesjohtajien määrästä johtuen. Muilla poistuma saattaa olla tuplaten suurempi kuin sisään tuleva henkilöstö.

Tapaamisessa vaihdettiin tietoja myös työaikalain toteutumisista.

- Ruotsi noudattaa EU-työaikadirektiiviä myös sotilaiden osalta. He ovat tyytyväisiä säädäntöön. Esimerkiksi sotilaallisista harjoituksista henkilö saa vastikevapaan - päivä sotaharjoitusta, päivä vapaata. Norjalaisilla on erillinen sopimus erityispalvelusmuodoista. Siinä sh-vuorokaudesta muodostuu kaksi tuntia vastikevapaata, jota ei saada rahana, Lukkarinen kertoo.

Yhdessä olemme vahvempia

Teksti: Antti Kymäläinen Kuva: Juha Susi

Päälystöliiton juuret juontavat Suomen itsenäisyyden alkuun, vapaussodan jälkeiseen aikaan, jolloin perheettömät kapitulantit perustivat ruokailuryhmiä aterioidensa valmistamiseksi. Yhteiset edut yhdistivät ihmiset yhteistoimintaan. Näiden ryhmien pohjalta syntyi ruokalaita, joista ajan mittaan kehittyi varuskunta-kohtaisia kerhoja. Paikallisen yhteistoiminnan perustalta organisoitiin ja perustettiin 24.6.1929 Suomen Aliupseeriliitto. Perustamisensa jälkeen liitto on kahdesti uudistanut nimeään, ensin Toimiupseeriliitoksi ja myöhemmin nykyiseksi Päälystöliitoksi. Liitto on nyt harjoittanut 90 vuotta tuloksellista edunvalvontatyötä, jonka avulla jäsenistön ammatillista asemaa sekä taloudellisia,

sosiaalisia ja oikeudellisia etuja on pystytty kehittämään kunkin ajanjakson vaatimusten mukaisesti. Ilman jäsenistön yksituumaista yhteistyötä tämä ei olisi onnistunut. Erityinen kiitos kuuluu jäsenistön keskudestaan valitsemille luottamushenkilöille, jotka ovat liiton ja sen jäsenyhdistysten hallintoelimissä sekä henkilöstön edustajina luottamusmiehinä, yhteistoimintaelimien jäseninä ja työsuojeluorganisaation tehtävissä aktiivisesti edistäneet yhteistä hyvää. Liiton tuloksellisesta työstä huolimatta edunvalvonnan tarve ei ole väistynyt, koska maailma ja työelämä muuttuvat jatkuvasti, jopa kiihtyvasti. Uudet ja aikaisempaa laajemmat haasteet vaativat uudenlaisia ratkaisuja - ja laajempaa yhteistyötä. Päälystöliitolla ja Upseeriliitolla on historian saatossa ollut ristiin meneviä intressejä. Näitä enemmän on kuitenkin ollut samansuuntaisia edunvalvontatavoitteita, ja nyt jo 15 vuoden ajan liitot ovat tiivistäneet rakentavaa yhteistyötä yhteisten tavoitteiden edistämiseksi. Yhteisvoimin on viety eteenpäin niin kriisinhallintatehtävien palvelussuhteen ehtojen kehittämistä kuin

työaikaepäkohtien korjaamista. Voimaa on tullut lisää ja ääni on kantanut pitemmälle. Kehitystä on edistänyt Päälystöliiton liittyminen Akavaan, samaan keskusjärjestöön Upseeriliiton kanssa. Osaltaan vuorovaikutusta on tukenut Päälystöliiton toimiston siirtyminen samaan kiinteistöön Upseeriliiton toimiston kanssa.

Liittojen ja työnantajien välillä on toisinaan erimielisyyksiä virkaehtosopimusten tulkinnasta tai muista henkilöstöä koskevista kysymyksistä. Kaikista asioista ei kuitenkaan olla tukkanuottasilla. Tämän päivän edunvalvontamaailma ei ole kaksinaapainen - sellainen, jossa vastapuolina aina olisivat työnantajavirastot ja toisaalta henkilöstöä edustavat liitot.

Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen henkilöstölle on entistä merkityksellisempää se, millaiset resurssit valtiolta virastoille antaa. Tämän vuoksi on tärkeää, että liitot osaltaan tukevat virastojen toimintaedellytyksiä muun muassa pitämällä yhteyttä poliittisiin päättäjiin. Määrärahoista päättävien on hyvä kuulla myös liittojen näkökulma siihen, millaisia henkilöstö- ja muita vaikutuksia heidän päätöksillään on. Liittojen ja virastojen näkemyksissä voi olla painotuseroja, mutta molempien tahtotila on usein yhtenevä - toiminnan turvaaminen. Liitot eivät tee myyräntöyötä vaan vahvistavat virastojen viestiä.

Tapauskohtaisista erimielisyyksistä huolimatta Päälystöliiton suhteet työnantajiin ovat hyvällä tolalla. Keskusteluyhteydet toimivat ja osapuolet ymmärtävät toistensa intressejä - rakentavalle yhteistyölle on kestävä perusta. Tämä on vahvuus, josta kaikki hyötyvät.

Suomen kansallisena vahvuutena on se, ettei ulkoisiin uhkiin varautumista ole jätetty pelkästään Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen kontolle. Meillä on luja maanpuolustustahto ja maanpuolustus koetaan koko kansan yhteiseksi tehtäväksi.

90-vuotias Päälystöliitto on ylpeä siitä, että se on osa tätä hienoa, rakasta ja puolustamisen arvoista yhteiskuntaa.

Koulutuskomennuksen työaikamerkintään selvyys

Teksti: Marko Jalkanen

Pasi Jalkanen

Yleinen puolustusvoimien työajan laskentaan liittyvä käsitys on se, että virkamiehen osallistuessa kurssille tai opetustilaisuuteen hänelle merkitään työajaksi koulutuskomennus. Puolustusvoimien työaikasopimuksessa (PVTAS) tai sen soveltamisohjeissa koulutuskomennuksen termiä ei löydy eikä työaikamerkinäällistä tarkoitusta ole tarkennettu. Koulutuskomennuksen käsitettä ei myöskään tunneta työaikalain tai sen soveltamisohjeiden käsitteissä. Soveltaminen on vaihdellut eri hallintoyksiköiden välillä, minkä johdosta asiaa on käsitelty jo tovin aikaa Pääesikunnan soveltamistyöryhmässä. Soveltamisesta on päästy työnantajan ja henkilöstöjärjestöjen kanssa kutakuinkin konsensusukseen.

Työajan laskennan perusolettamus on, että virkamiehen työajaksi luetaan vain virkatehtävien suorittamiseen kulunut aika. PVTAS:ssa on sovittu, että virkamiehen osallistuessa kurssille ja opetustilaisuuksiin, tätä aikaa ei lueta työajaksi vaan työajan lisäykseksi. Työajan lisäys eroaa varsinaisesta työajan laskennasta siten, että lisäyksestä ei makseta iltä-, yö-, lauantai- tai sunnuntaiyökorvausta eikä aatto-

päivänkorvausta. Lisäyksen tarkoitus on täydentää työaikaa jaksotyön laskennallisella päiväkohtaisella tuntimäärällä, jottei koulutuksen vuoksi vajaaksi jääneitä (virkatehtäviin käytettyjä) työtunteja voitaisi myöhemmin työjaksossa teettää takaisin. Työajan lisäyksen voidaan siis katsoa tarkoittavan sitä, että virkamiehen katsotaan täyttäneen vuorokautisen laskennallisen työaikansa koulutuksessa, johon hänet työhondollisin toimenpitein oli määrätty.

Työnantajan määräämän kurssin tai opetustilaisuuden täydeltä koulutusvuorokaudelta lasketaan siis työajan lisäykseksi 7 tuntia 45 minuuttia. Tähän sisältyy kaikki koulutukseen käytetty aika. Poikkeuksena on kurssiin kuuluva sotilaallinen harjoitus, jolta lasketaan työaikaa 8 tuntia 6 minuuttia. On huomattavaa, että näitä koulutuksen työajan lisäyksiä voidaan soveltaa ainoastaan sellaisiin kursseihin tai opetustilaisuuksiin, joille tunnusomaisia ovat vahvistetut opetussuunnitelmat tavoitteineen ja viikko-ohjelmineen sekä se, että koulutus on yhteydessä esimerkiksi virkatehtävän osaamisvaatimuksiin. Koulutusjaksoon sisältyviltä vapaapäiviltä ei lasketa työaikaa. Mikäli esimies määrää virkamiehelle

virkatehtäviä kurssin ajaksi erikseen suoritettavaksi, lasketaan näiden osalta työtunnit erikseen sovittuun 7 tunnin 45 minuutin lisäksi. Koulutuspäivien pituutta ei tule suunnitella keskimääräisestä 7 tunnista 45 minuutista pidemmäksi ilman painavaa koulutuksellista syytä. Kursikäskey ja koulutus-suunnitelma tms. tulisi suunnitella siten, että kokonaisrasituksessa huomioidaan mahdollinen iltaan ajoittuva tai yön yli kestävä ohjattu koulutus. Koulutukseen käytettävä aika voidaan määrittää keskimääräiseksi siten, että mahdollinen

aloitus- tai lopetuspäivän lyhyempi työaika huomioidaan kurssin läpiviennissä. Omaehtoinen opiskelu ei kuulu kurssiohjelmaan. Silloin kun virkamiehestä perehdytetään työtehtäviin tai uusiin työvälineisiin ja työskentelytapoihin, ei koulutuksen työajan lisäystä voida soveltaa. Virkamies on tällöin tosiasiallisesti työntekoa vastaavissa olosuhteissa ja työnantajan käytettävissä. Näitä on pidettävä tavanomaisina esimiehen määräyksestä suoritettavina virkatehtävinä ja työaika tulee laskea siten kuin se muussa työssä lasketaan. Tämänkaltaiset koulutukset eivät ole virkojen kelpoisuusvaatimusten edellyttämää koulutusta tai koulutus ei ole minkään vahvistetun opetussuunnitelman mukaista. Viime kädessä koulutettavat aiheet ja niiden kesto ovat kouluttajien intressissä, eikä mahdollisia poissaoloja tuskin tarvitse korvata mitenkään. Olisikin hyvin poikkeuksellista ja koko sopimusjärjestelmän vastaista, jos työnantajan yksipuolisin määräyksiin poikettaisiin tavanomaisesta työajan laskennasta ja koulutukseen osallistuvilta työajaksi lisättäisiin 7 tuntia 45 minuuttia riippumatta työpäivien pituudesta.

Viikonlopputöiden vaikutus virastotyöaikaan

Kentällä on taas esiintynyt virastotyöajan soveltamisessa jotain epäselvyyttä ja epätietoisuutta siitä, kuinka viikonloppuna tehty työ huomioidaan työaikasunnittelussa. Virastotyöaika ei ole työaikamuotona käytössä Puolustusvoimissa. Valtion virastojen aukioloa koskevasta asetuksesta Puolustusvoimat on rajattu ulos. Puolustusvoimien työaikasopimuksen soveltamisohjeessa on kuitenkin määrätty joukkoja, työpisteitä ja joitakin tehtäviä, joissa noudatetaan virastotyöajan mittaista työaika.

Puolustusministeriön työaikatyöryhmässä on tarkennettu virastotyöaika noudat-

tavien työajan suunnittelua, joka koskee nimenomaan tämänkaltaisia tilanteita. Virastotyöajassa ei työskennellä lauantaisin, sunnuntaisin eikä tiettyinä erikseen sovittuna pyhäpäivinä, vaan työskentely ajoittuu maanantaista perjantaihin, elleivät sitten palvelustehtävistä johtuvat syyt muuta vaadi. Kolmiviikkoisjaksossa on siis pääsääntöisesti 15 työpäivää. Niissä tilanteissa, joissa virkamies määrätään viikonlopputyöhön, tulee tämä huomioida työaikasunnittelussa ja työajan tasoitustarvetta on tarkasteltava työpäivien lukumäärän perusteella. Viikonlopputyö tulee pääsääntöisesti tasoittaa yhden tai kahden työjakson

aikana, jotta kolmiviikkoisjakson työpäivien määrä pysyy 15 työpäivänä tai tasoittuu kahden kolmiviikkoisjakson aikana 15 työpäivään. Soveltamisohjeen muutoksella ei ole tarkoitus muuttaa työaikasopimuksen ylityökyynnystä, vaan se on pysynyt ennallaan: säännöllisen työajan – 116 tuntia 15 minuuttia – lisäksi tehty työ. Niissä työjaksoissa, joissa uudenvuodenpäivä, itenäisyyspäivä tai vapunpäivä osuu muuksi päiväksi kuin lauantaksi tai sunnuntaiksi, ylityötä on 108 tunnin ja 15 minuutin lisäksi tehty työ.

Kriisinhallintatehtävien terveydelliset vaatimukset huonosti tiedossa

Matti Vihurila

Sotilaallisen kriisinhallintahenkilöstön palveluskelpoisuuden arviointi on tärkeä osa palvelusturvallisuutta. Terveystarkastuksilla määritetään, täyttääkö henkilö palveluskelpoisuudelle asetetut vaatimukset ja onko hän terveytensä puolesta sopiva kriisinhallintatehtävään. Silloin kun virkamiehelle aletaan suunnitella kriisinhallintatehtävää, hallintoyksikön tulee huolehtia siitä, että virkamiehen palveluskelpoisuutta koskevat tiedot ovat ajan tasalla.

Kokemukset kentältä kertovat toista. Virkamiehen, työterveyshuollon ja henkilöstöalan välillä kolmikantainen vuoropuhelu jää usein torsoksi, eivätkä kriisinhallintatehtävään suunnitellun virkamiehen palveluskelpoisuutta koskevat tiedot pidä paikkansa. Ikävimmillään tämä ilmenee vasta Porin prikaatissa kriisinhallintatehtävään valmistavassa koulutuksessa. Virkamiehen hallintoyksikössä on saatettu tehdä mittavia sijaisuus- ja tehtäväjärjestelyjä virkamiehelle suunnitellun kriisinhallintatehtävän vuoksi,

mutta operaatioon lähtö tyssää alkuunsa Porin prikaatissa suoritettavaan terveystarkastukseen.

Virkamiehiä saatetaan siis lähettää turhaan rotaatiokoulutukseen, vaikka jo omassa hallintoyksikössä olisi voitu todeta, että tehtävän terveysvaatimukset eivät täyty. Hallintoyksiköissä ei ole riittävästi tietoa tai ymmärrystä kriisinhallintatehtävien terveysvaatimuksista. Kriisinhallintatehtäviin hyväksyttävältä edellytetään lähtökohtaisesti A-palveluskelpoisuusluokkaa eikä hänellä saa olla sellaista sairautta, erityistä herkkyyttä tai rakenteellista heikkoutta, jonka vuoksi hän on altis saamaan suunnitellusta kriisinhallintatehtävästä vaaraa terveydelleen. Esimerkiksi allergiat, astma, huono hampaiden kunto, tekonivelet tai tuki- ja liikuntaelimestön vammat tai sairaudet saattavat muodostua esteeksi eikä virkamies ole kriisinhallintapalveluskelpoinen. Näkö tai kuulo saattavat myös estää operaatioon lähdön.

Kriisinhallintatehtävien terveydellisistä vaatimuksista on annettu jo vuonna 2014 hallintoa ohjaava normi HK468, joka jostain syystä on jalkautunut huonosti kentälle. Tähän normiin on jokaisen kriisinhallintatehtäviä harkitsevan syytä perehtyä. Me Päälystölaitos kannustamme kaikkia ammattisotilaita hakeutumaan kriisinhallintatehtäviin. Operaatioissa on vuosittain tarjolla hyvin monipuolisia ja monen tasoisia tehtäviä, jotka varmuudella kartuttavat ammattisotilaiden ammattitaitoa. On kuitenkin syytä tiedostaa, että Cooper-testissä vaaditun minimituloksen saavuttaminen tai yleisen kielitutkimuksen suorittaminen eivät pelkästään riitä: myös terveyden tulee olla moitteeton.

Likaisen työn lisäpalkkion maksamisperusteet selvillä

Teksti ja kuva: Jukka Mäkinen

Rajavartioloituksen palkkausjärjestelmäsopimuksen liitteen 3 (Lisäpalkkiot) kohdassa 8 on sovittu likaisen työn lisäpalkkiosta siten, että viemärien aukaisua ja lämmityskattiloiden puhdistamista sekä muissa vastaavissa erityisen likaisissa kiinteistö- tai vastaavissa huoltotehtävissä Rajavartioloituksen hallinnassa olevissa kiinteistöissä ja vastaavissa tehtävissä aluksissa, maksetaan tällaiseen työhön käytettyjen työtuntien osalta virkamiehelle lisäpalkkiona näiltä työtunneilta kaksinkertaista tuntipalkkaa vastaava rahamäärä. Lisäksi soveltamisohjeen mukaan lisä maksetaan myös septitankkitutkimuksista.

Kaikki likainen työ ei oikeuta lisäpalkkioon

Syyskuun kehittämisryhmän kokouksen jälkeen työnantaja on toimittanut henkilöstöjärjestöille linjatukset siitä, mistä työtehtävistä likaisen työn lisäpalkkio maksetaan ja vastaavasti mistä sitä ei makseta. Työnantaja on ohjeistanut tästä samasta asiasta hallintoyksiköjä jo tammikuussa 2014 työnantajatoiminnan videoneuvottelussa, mutta ohjeistus on jäänyt käsittelemättä henkilöstöjärjestöjen kanssa silloisessa sopimustoiminnan seurantarhymässä. Työnantajan peruslinjaus vuonna 2014

on ollut, että esimerkiksi tavanomaiset rakennusten tai rakennelmien kunnossapito- tai korjaustyöt, partiomajojen ulkovessojen tyhjennykset tai kamiinoiden ja savupiippujen nuohoukset, savusaunan lämmitys tai aggregaatin öljynvaihto eivät ole työtehtäviä, jotka oikeuttaisivat likaisen työn lisäpalkkioon. Työnantajan mukaan likaisen työn lisäpalkkiolla tarkoitettiin alun perin huoltoasentajien tekemiä likaisia töitä eikä sen käyttöä ole tarkoitus laajentaa. Työnantaja on tuolloin ilmoittanut, että mikäli epäselvyyttä soveltamisesta ilmenee, hallintoyksiköiden on kysyttävä linjaus palvelusuhdeyksiköstä.

Työnantajan tämänhetkisen linjauksen mu-

Savusaunan lämmitys ei ole työnantajan tulkinnan mukaan virkaehtosopimuksella sovittua likaista työtä.

kaan likaisen työn lisäpalkkio maksetaan mm. seuraavista tehtävistä vartiolaivalla: ankkuriboksin tyhjennys mudasta ja vedestä sekä boksin pesu, pääkannen keulavesan pisuaarin putkiston sekä ”sulkupallon” puhdistaminen, virtsa-altaan ja wc-istuimen korjaustyö, mustavesiletkun katkeamisen aiheuttamat toimenpiteet mustavettä tyhjennettäessä, laivan välipohjan pesu, käymäläjätteen käsittelylaitoksen puhdistustyö sekä höyrykattilan nuohous. Öljynkeräyksen osalta maksaminen ratkaistaan tapauskohtaisesti. Rajavartioloituksen kiinteistöissä palkkio maksetaan mm. seuraavista tehtävistä: öljykattiloiden puhdistus, partiomajojen hormistojen ja eristevillojen purku sekä partiomajojen homeisten/pölyävien/ eläinten ulosteita sisältävien villojen käsittely.

Vastaavasti likaisen työn lisäpalkkiota ei makseta seuraavista Rajavartioloituksen kiinteistöissä tehtävistä töistä: vanhan partiomajan jätteiden ja tuhkien lastaus

Rajavartioloituksen kehittämisryhmän syyskuun kokouksessa käsiteltiin työnantajan tekemä ohjeistus likaisen työn lisäpalkkion maksamisperusteista. Perusteet ovat aikaisemminkin olleet suurelta osin olemassa, mutta niiden jalkauttaminen henkilöstön keskuuteen on ollut osittain riittämätöntä.

tai tyhjennys, partiomajan ja siihen kuuluvan saunan hormien sekä käyttölaitteiden nuohous, käymäläjätelaitoksen tarkistus, oksennuksen siivous, partiotukikohtien ulkokäymälän tyhjennys sekä tukikohtaan liittyvien wc- ja sosiaalitoiletin siivous, savusaunan lämmitys, eläinraatojen tutkinta ja hautaaminen sekä ihmisruumiiden siirtäminen ja tutkinta. Listaukset eivät ole täysin tyhjentävät. Jos virkamies tekee jotakin näiden kahden listan ulkopuolelle jäävää likaista työtä, työnantaja tulkitsee tapauskohtaisesti, onko palkkion maksamiseen oikeutettu vai ei.

Likaisen työn lisäpalkkion maksamisperusteiden osalta työnantajalla on tulkintaetuoikeus niiden tehtävien osalta, jotka eivät suoraan sopimuskirjauksesta näy. Työnantajan ilmoittaman listauksen ulkopuolisten työtehtävien saaminen lisäpalkkioon piiriin edellyttää käytännössä virkaehtosopimusneuvottelujen kautta tulevaa muutosta esimerkkitehtäviin, joista lisä maksetaan.

Työnantaja on ilmoittanut, että väärin perustein maksetut likaisen työn lisäpalkkiot tullaan kartoittamaan vuoden 2019 osalta ja aiheettomasti maksetut etuudet tullaan perimään virkamiehiltä takaisin. Virkamiehellä on oikeus tällaisissa tapauksissa haakea maksuvapautusta Valtiokonttorilta. Maksuvapautusasioista löytyy kattavasti tietoa osoitteesta <https://www.valtiokonttori.fi/palvelu/maksuvapautus/>.

Ohjaajien lisäpalkkiota koskeva erimielisyys menossa työtuomioistuimeen

Kolmen Vartiolenolaivueen virkamiehen ohjaajan lisäpalkkiota koskevan erimielisyyden käsittely etenee. Kyseessä on tapaus, jossa virkamiehille on Päällystöliiton näkemyksen mukaan syntynyt oikeus 10,5 vuoden ohjaajan lisäpalkkion maksamiseen vielä 31.3.2019 voimassa olleen lentolisäjärjestelmän aikana. Tämä olisi pitänyt meidän näkemyksemme mukaan huomioida kyseisten virkamiesten palkanlisässä 1.4.2019 lukien. Paikallisu-neuvottelupöytäkirja on allekirjoitettu erimielisenä 23.8. Tämän jälkeen tapausta on käsitellyt Päällystöliiton luottamusmiesryhmässä ja työvaliokunnassa. Työvaliokunta on esittänyt liiton hallitukselle, että tapaus viedään työtu-

mioistuimeen. Päällystöliiton hallitus päätti 4.10. kokouksessaan, että erimielisyys viedään esityksen mukaisesti työtuomioistuimen ratkaistavaksi. Valmistelut on näiltä osin aloitettu.

Seuraavien vuosien neuvottelutavoitteet linjataan edustajakokouksessa

Päällystöliiton edustajakokous järjestetään 4. - 5.11. Jäsenedistykset ovat voineet tehdä kokoukselle esityksiä tulevista neuvottelutavoitteista. Esityksiä on jonkin verran tullut, mutta kannustan jäsenedistyk- siä edelleen miettimään tulevien vuosien päällystöliittolaisia neuvottelutavoitteita ja tuomaan niitä kirjallisesti edustajakokouksen tietoon, jotta neuvottelijoilla on riittävät evästyksensä niin keskustason pöytään kuin virastokohtaisiin neuvotteluihin.

A-H-K-E-R-A:sta luottamusmiesorganisaatiosta henkilöstön sotilaseläkkeisiin!

Teksti ja kuvat: Jaakko Levä

Ajankohtaista asiaa Päällystöliiton luottamusmies-organisaatiosta

Valtakunnallista maanpuolustusta tukeva opistoupseerien edunvalvontaan keskittyvä Päällystöliitto ry. muodostuu useista eri jäsenyhdistyksistä, joita tällä hetkellä on noin 40. Liiton edunvalvonta pohjautuu näiden jäsenyhdistyksien ja suoraan liittoon sidoksissa olevien yksilöjäsenien etuuksien valvonnasta.

Päällystöliiton edunvalvontaa ohjaa pysyväämääräyskokoelmassa oleva liiton hallituksen 14.12.2017 hyväksymä ohje *Luottamusmiestoiminta ja -valinnat*. Luottamusmiestoiminnassa noudatetaan tuon ohjeen lisäksi yleisen virkaehtosopimuksen luottamusmiestoimintaa koskevia määräyksiä, liiton ja työnantajan välisiä luottamusmiestoimintaa koskevia sopimuksia

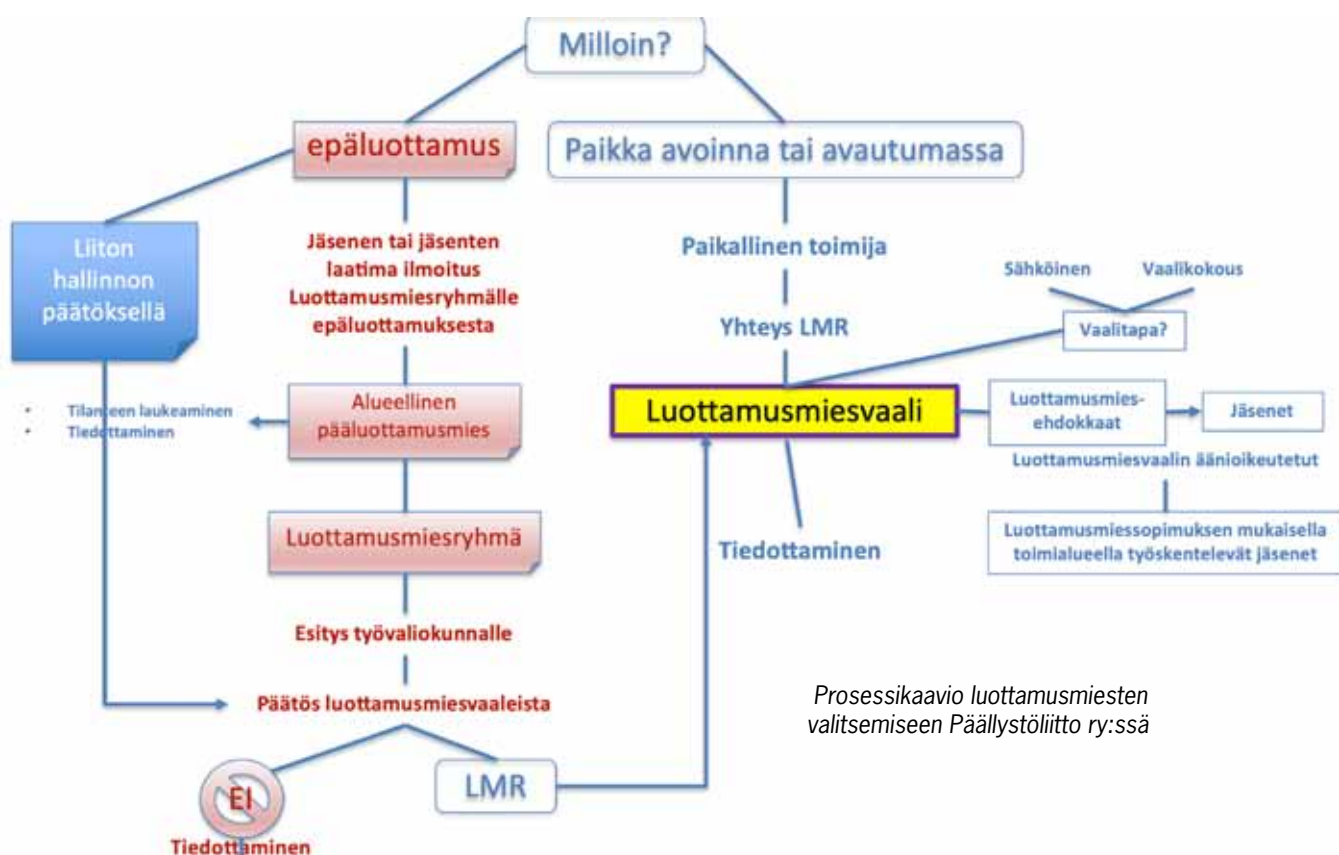
sekä liiton muita edunvalvontaa koskevia asiakirjoja ja hallinnollisia päätöksiä.

Ohjeen mukaisesti luottamusmiehellä tarkoitetaan virkamiestä tai työntekijää, jonka asianomainen ammattijärjestö on valinnut edustajakseen hoitamaan luottamusmies-sopimuksissa tarkoitettuja tehtäviä. Tehtävään valitun luottamusmiehen tulee aina olla liiton jäsen.

Otan tämän asian esille oikaistakseni yhdistyksiemmekin piirissä olevia vääriä käsityksiä, ketkä Puolustusvoimien edunvalvonnasta joukko-osastotasolla vastaavat luottamusmiehet valitsevat ja miten valinta tapahtuu. Päällystöliitto ry:n ja työnantajan välillä tehdystä luottamusmiessopimuksesta on määritelty edunvalvojamme eri tasoille. Keskustasolla toimii kaksi päätoimista luottamusmiestä Puolustusvoimien puolelta. Tämän lisäksi aluetasolla eli puolustushaaratasolla toimii yhteensä viisi aluetason

päáluottamusmiestä oman virkatehtävänsä ohella, aina tämän vuoden loppuun saakka. Näiden lisäksi on sopimuksessa määritelty eri joukko-osastoille erinäinen määrä varsinaisia luottamusmiehiä sekä heille varamiehiä (nämä määrät löytyvät tuosta sopimuksesta ja ne on jaoteltu puolustushaarojen joukko-osastojen mukaisesti).

Puolustusvoimauudistuksen myötä nykyiset joukko-osastot on sijoitettu maantieteellisesti ympäri valtakuntaa, ja siksi edunvalvontaakin on siirrytty tarkastelemaan enemmänkin maantieteellisesti kuin organisaation mukaisesti. Tarkastelussa huomioidaan nimenomaan se, että tietyllä alueella oleva jäsenistömme saa riittävästi palveluja henkilömäärään nähden. Lähtökohtaisesti liiton suunnalta haluaisimme lanseerata ajatuksen siitä, että saisimme edunvalvonnan piiriin aina halukkaita henkilöitä, jotka ovat innostuneita ajamaan muiden jäse-

Prosessikaavio luottamusmiesten valitsemiseen Päällystöliitto ry:ssä

niemme asioita ja huolehtimaan siitä, että myös jäsenistö noudattaa tehtyjä sopimuksia. Päälystölaiton luottamusmiehen tulee olla A-H-K-E-R-A. Mistä tuo lyhenne sitten tulee? Avulias, Huolehtiva, Kehittyvä, Etsivä, Rakentava ja Avoin. Nämä olkoon hyvän luottamusmiehen teesit.

Miten tuo edunvalvojan valinta sitten käytännössä toimii? Joukko-osasto SYRJ:n luottamusmiehenä toimiva henkilö ilmoittaa oman alueensa pääluottamusmiehele, että aikoo jättää tehtävänsä syystä tai toisesta. Alueellinen pääluottamusmies tuo ilmoituksen esille Päälystölaiton luottamusmiesryhmälle (johon itsekin kuuluu), joka punnitsee, onko tarpeellista täyttää tuo tehtävä uudella henkilöstöedustajalla. Mikäli se katsotaan tarpeelliseksi, pyytää alueellinen pääluottamusmies tuohon tehtävään halukkaita ilmoittautumaan. Mikäli halukkaita tulee enemmän kuin yksi, järjestää liiton luottamusmiesryhmä vaalit, joissa tehtävään valitaan tuolla alueella työskentelevien liiton jäsenien toimesta heitä edustamaan eniten ääniä saanut henkilö. Uuden edustajan valintaa ei siis tee yhdistys tai poikaporukka joukko-osastossa vaan ohjeen mukaisesti tuolla alueella työskentelevät liiton jäsenet järjestetyissä vaaleissa (sähköisesti tai lippuäänestyksellä). Mikäli halukkaita tehtävään on vain yksi, voidaan katsoa, että sopuvaaleilla on valituksi tullut tuo ehdokas. Valinnan jälkeen liiton toimisto tekee ilmoituksen joukko-osastolle ja valitulle henkilölle/henkilöille valinnasta.

Puolustusvoimien henkilöstön vanhuuseläkkeeseen liittyvät roolit ja vastuut

Tuskin kenellekään Puolustusvoimissa työskentelevälle virkamiehelle on epäselvää, että Keva eli Kuntien eläkevakuutus vastaa Puolustusvoimien henkilöstöä koskevista eläkkeistä, ei työnantaja. Sekä Keva että Puolustusvoimat ovat mielestäni ohjeistaneet tuon asian riittävän hyvin, mutta epäselvyyttä on syntynyt ainoastaan siitä, milloin ja miten tuota eläkettä tulisi hakea. Voiko työnantaja ohjeistaa virkamiestä siitä, milloin eläkettä tulisi viimeistään hakea? Vastaus tuohon kysymykseen on, että voi. Ohjeistus on annettu Pääesikunnan ohjeessa AP8951 päiväyksellä 6.6.2019, ja se korvaa olemassa olevan ohjeen AN15406. Tämä ohjeistus ei kuitenkaan sido virkamiestä siitä, milloin hän päätöksensä eläkkeen hakemisesta tekee vaan ainoastaan ohjeistaa hakemisen menettelytavoista. Jotta eläke voisi alkaa, tulee tuota ohjetta noudattaa. Kyse ei ole siitä, että työnantaja käskyttäisi virkamiestä tekemään jossain

ajassa jotain, vaan kyse on siitä, että mikäli virkamies haluaa ajoissa saada eläkkeensä, tulee ohjetta noudattaa. Tuo kolmen kuukauden ennakointi on tässä sen takia, että vanhuuseläkkeelle siirtyvän palvelusuhteen päättymisen saadaan ilmoitettua tulorekisteriin ajoissa, ja Keva kykenee käsittelemään vanhuuseläkehakemuksen. Hyvä on myös muistaa, että henkilö itse vastaa aina vanhuuseläkehakemuksen toimittamisesta Kevälle noin kaksi kuukautta ennen vanhuuseläkkeen alkamista. Vanhuuseläkettä voi hakea joko kirjallisesti tai sähköisesti. Keva suosittelee sähköistä hakemusta. Lisätietoja ja hyvää tukea tuohon päätökseen vanhuuseläkkeen hakemista virkamiehet saavat Kevan nettisivuilta löytyvästä *Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen henkilöstön työeläkeoppaasta* (ladattava PDF-tiedosto). Sivustolta löytyy myös tarkkaa tietoa eläkkeisiin vaikuttavista asioista, kehotan kaikkia käymään katsomassa.

NÄIN SIIRRYT SUJUVASTI ELÄKKEELLE

Omat eläketiedot -palvelu

Kevan Omat eläketiedot -palvelusta (www.keva.fi/virkamies) löydät sujuvasti eläketietosi. Palvelussa näet työssäkäyntisi ja saat tiedon sotilas-eläkkeesi hakemista. Tiedot näet myös Kevan Omat eläketiedot -palvelusta. Palvelusta voit myös hakea eläkeasiasta tai ammattilaisesta koulutusta ja ohjeita. Kevan Omat eläketiedot -palvelusta löydät myös Kevan Omat eläketiedot -palvelusta.

Tarkista työeläke

Työeläke on Kevan Omat eläketiedot -palvelusta, osoitteesta www.keva.fi/tyoelake. Oikein näkyvät tiedot sotilaskorvauksesta, palvelusajan eläkkeestä, muusta työ- tai virkaehtoista sekä mahdollisista kassajärjestelmistä. Työeläke on Kevan Omat eläketiedot -palvelusta. Työeläke on Kevan Omat eläketiedot -palvelusta.

Eläkkeen hakeminen

Vanhuuseläke
Hän vanhuuseläke 1-2 kuukautta ennen sen alkamista.
Eläketä voi hakea joko sähköisesti www.keva.fi tai Kevan Omat eläketiedot -palvelusta. Eläketä voi hakea myös Kevan Omat eläketiedot -palvelusta. Eläketä voi hakea myös Kevan Omat eläketiedot -palvelusta.

Lisätietoja

Tarkemmin halutessasi, voit hakea eläkeasiasta tai ammattilaisesta koulutusta ja ohjeita. Kevan Omat eläketiedot -palvelusta löydät myös Kevan Omat eläketiedot -palvelusta.

Kunta
töösasto
7

Ohje

1 (4)

6.6.2019

AP8951

KILÖSTÖN VANHUUSELÄKKEESEEN LIITTYVÄT ROOLIT JA

staa Puolustusvoimien henkilöstöä koskevista eläkkeistä.

ainoa virallinen taho, joka antaa yksittäiselle henkilölle neu-
asta eläkeasioihin liittyen.

jalla selvennetään Puolustusvoimien henkilöstön ja hallin-
henkilöstöalan toimijoiden roolia ja vastuuta vanhuuselä-
yden. Ohje koskee sekä sotilas- että siviilivirassa palvelu-
omussuhteisia.

uu KEVA:n ohjeistukseen sekä Puolustusvoimien sisä-
liin.

ta Pääesikunnan henkilöstöosaston aikaisemman oh-
2017.

tiedustella vanhuuseläkkeeseen liittyviä asioita KE-

Ohje

8.9.2017

KEESEEN LIITTYVÄT ROOLIT JA

stoa koskevista eläkkeistä,
yksittäiselle henkilölle neu-
sien henkilöstön ja hallin-
ta vastuuta vanhuuselä-
ä siviilivirassa palvelu-
stusvoimien sisä-

Opistoupseerien tehtävä- ja seuraajasuunnittelun rattaat voitelun tarpeessa

Teksti ja kuva: PVLOGL:n alueellinen pääluottamusmies Jouni Rinne

Kapteeni Jouni Rinne (vas.) ja PVLOGL:n opistoupseereiden henkilöasioidenhoitaja, kapteeni Mika Sorjonen tarkastelemassa laitoksen OUKES-tilannetta.

Puolustusvoimien tehtävä- ja seuraajasuunnittelun päämääränä on varmistaa, että jokaisessa tehtävässä on osaava henkilö ja että tehtävään on suunniteltu seuraajia. Opistoupseerien tehtävä- ja seuraajasuunnitelmassa (OUKES) Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen osalta opistoupseerien tehtävissä on nyt osaat tehtävänhoitajat, mutta seuraajasarake ammottaa tyhjyyttään. Päämäärää ei ole saavutettu.

Tilanne ensimmäisen suunnittelukierroksen jälkeen

OUKES:ssa on melkein sata tehtävää PVLOGL:sta. Tehtävistä yli kolmekymmentä oli sellaisia, joissa ei ollut ensimmäisen OUKES:n vahvistamisen aikaan yhtään suunniteltua seuraajaa. Laitoksen OUKES-tehtävistä vain alle 20 %:ssa seuraajasuunnittelun päämäärä saavutettiin - tehtäviin oli kirjattu enemmän kuin kaksi seuraajaehdokasta. OUKES:n ensimmäisen suunnitte-

lukierroksen puutteista tulee ottaa opiksi. Menetelmiä ja toimintatapoja tulee kehittää vuoden 2020 suunnittelukierroksen onnistumiseksi.

Suunnittelutyökalua kehitettävä

Ura- ja seuraajasuunnittelu (ml. OUKES) tulisi tehdä kokonaan puolustusvoimien toiminnanohjausjärjestelmässä (nyt PVSAP) ja erillisistä suunnitteludokumenteista (Excel-taulukot tai PVAH-asiakirjat) tulisi luopua. Myös suunnitelman tietosisältöä tulee kehittää. Henkilöstöalan toiminnanohjausjärjestelmässä ylläpitämän suunnitelman sisältö voisi olla suurin piirtein sama kuin nykyisessä Excel-suunnitelmassakin, mutta sitä tulisi täydentää lyhyellä kuvauksella tehtävän sisällöstä. Kuvaus voisi olla yksi tiivistetty kappale tehtäväkuvauksen kohdasta "Tehtävän tarkoitus ja asema organisaatiossa". Tuo tietoruutu toimisi markkinointikanavana ja antaisi potentiaaliselle

hakijalle enemmän informaatiota kuin pelkkä tehtävänimike ja paikkakunta.

Toiminnanohjausjärjestelmässä tehtävä seuraajasuunnittelu olisi aidosti osa kehityskeskustelua. Suunnitelman piiriin kuuluvat tehtävät olisivat nähtävissä järjestelmästä esim. kohdassa "Palvelushalukkuudet". Kehityskeskusteluun valmistautuva työntekijä voisi tutkia ennalta oman henkilöstöryhmänsä tehtäjätarjontaa ja miettiä sopivia vaihtoehtoja tulevista haluamistaan palvelupaikoista, tehtävistä ja siirtoajankohdista.

Kehityskeskustelun yhteydessä halukkuudet lukittaisiin järjestelmään henkilö- ja tehtäväkohtaisesti. Näin valtakunnallinen ja ajantasainen seuraajasuunnitelma muodostuisi oikeaan paikkaan ja olisi sieltä kaikkien tietoja tarvitsevien käytettävissä käyttö- ja lukuoikeuksien mukaisesti.

Miten pääset Tampereelle?

Toivon työnantajalta vielä aktiivisempaa otetta OUKES:n tiedottamiseen ja perehdyttämiseen. Opistoupseereille tiedottamisen lisäksi suunnitteluprosessin kouluttaminen tulee ottaa osaksi esimieskoulutusta. Kaikille opistoupseereiden lähiesimiehille OUKES ei ole kristallinkirkas.

PVLOGL:ssa palveluksessa olevilta opistoupseereilta toivon aktiivista vuorovaihtusta ja epävirallista rekrytointia omien tehtäviinne osalta. Te tunnistatte aselajikontaktienne kautta omiin tehtäviinne parhaat mahdolliset opistoupseeriosaat. Vaikka nykyisestä tehtävästänne poissiirtymiseen olisi vielä aikaa, kannattaa tuntemanne logistiikan osaat pitää tietoisina OUKES-tehtävästänne ja sen sisällöstä.

PVLOGL:n hallintoyksiköiden opistoupseereiden henkilöasioiden hoitajilta saa pyydettyä tietoa laitoksen OUKES-tehtävien tarjonnasta. Toivon, että puolustusvoimien muissa hallintoyksiköissä toimitaan samoin. Jos on halua – ja miksipä ei olisi – päästä tulevaisuudessa työskentelemään tutkitusti Suomen parhaaseen kaupunkiin Tampereelle, kannattaa Tampereen OTV-tehtäviä tiedustella oman hallintoyksikön henkilöstöasioiden hoitajalta. Häneltä saatavien perustietojen perusteella voi tarjontaa kysymyksiä esittää tehtävän nykyiselle hoitajalle.

Kiitos yhteistyöstä

Edellä kirjoittamastani kritiikistä ja kehitysehdotuksista huolimatta on todettava, että OUKES:n jalkauttaminen ja siitä tiedottaminen on toteutettu PVLOGL:ssa ehkä paremmin kuin monessa muussa paikassa puolustusvoimissa. Kiitos siitä. Parantamisen varaa laitoksessakin vielä on. Tuleen ei saa jäädä makaamaan.

Päällystöliiton toimiston väki kävi tyhy-matkallaan tutustumassa liiton perustamispaikkaan Viipurissa.

Paikallisyhdistyksen jäsenyys ja edut määntyvät yhdistyksen sääntöjen ja päätösten mukaisesti.

Matrikelihanke on lopetettu

Liiton hallitus päätti kokouksessaan 4.10., että jäsenmatrikelin suunnittelu lopetetaan. Päätös perustui yhdistyksiltä saatuihin ilmoituksiin jäsenten halukkuudesta luovuttaa tietojaan matrikeliin. Saadun palautteen perusteella jäsenmatrikeli ei olisi ollut riittävän kattava.

Jäsen, päivitä tietosi

Jäsenlistatarkastuksen yhteydessä pyysimme yhdistyksiä täydentämään puuttavat jäsenrekisteritiedot eAsiainnin kautta tai toimittamaan liiton toimistolle täydennetyn Excel-tiedoston. Normaalien tarkistuskohteiden lisäksi tuli päivittää myös täydentäviä tietoja kuten peruskurssinnumero, sotilasarvo, henkilöstöryhmä ja palveluspaikkatarkenne. Nämä tarkennetiedot voi jokainen jäsen itsekin lisätä liiton kotisivujen jäsenosiossa olevan eAsiainnin kautta. Valitettavan useista jäsenyhdistyksistä on kantautunut viesti, että jäsenet ovat olleet passiivisia päivittämään tietojaan. Tämä on työllistänyt paikoittain yhdistyksien jäsensihteereitä kohtuuttomasti. Yksittäiselle jäsenelle tietojen päivitys ei ole suuri vaiva, ja toivomme liiton toimistolla, että vastaisitte yhdistyksenne jäsensihteerin tietopyyntöön.

Edustajakokousaineisto

Edustajakokousaineisto on lähetetty yhdistyksille postitse pari viikkoa sitten. Samainen kokousaineisto on ollut luettavissa liiton kotisivujen jäsenosiossa jo lokakuun 9. päivästä lukien. Liiton sääntöjen mukaan kokouskutsu aineistoinen toimitetaan sähköpostitse tai postitse viimeistään 14 päivää ennen kokousta. Siirtyminen tulevana vuosina kokousaineiston osalta ainoastaan sähköiseen materiaaliin on harkitsemisen arvoinen vaihtoehto. Muistutuksena, että varsinaisilla edustajakokousedustajilla tulee olla liiton sääntöjen mukaisesti yhdistyksen antama valtakirja mukanaan.

Muistaminen

Perinteiseen tapaan jäsenyhdistykset ovat saaneet liiton juhluvuoden kunniaksi lähetysten eteenpäin toimitettavaksi. Lähetys sisältää liiton 90-vuotisjuhlavuoden muistamisen kaikille palveluksessa oleville jäsenilleen. Tällä kertaa pr-tuotteeksi valikoitui liiton logolla varustettu monikäyttöinen vetonarureppu. Yhdistykset voivat jakaa tuotteet esimerkiksi syyskokouksissaan tai muissa yhdistyksen tapahtumissa.

Kevätkauden lomakohteet

Liiton lomakohteiden kevätkauden (1.1. - 30.4.2020) hakuaika päättyy aivan näinä päivinä (31.10.). Kun lomahuoneistot on jaettu lomakaudelle ja tuloksista ilmoitettu hakijoille viikon 45 lopulla, jäljelle jääneet vapaat viikot ovat vapaasti varattavissa. Kuitenkin niin, että alle viikon varaukset vahvistetaan varaajalle vasta kuukautta ennen varauksen ajankohtaa edellyttäen, että kukaan ei siihen mennessä ole varannut koko viikkoa käyttöönsä.

Jäätkö eläkkeelle vuoden vaihteessa?

Vuodenvaihde on suosittu ajankohta eläkkeelle siirtymiselle. Monen muun asian ohella ennen eläkkeelle siirtymistä on muistettava tehdä myös liitolle muutositilaisuus. Muutositilaisuudelle ilmoitetaan, eroaako jäsen kokonaan liitosta vai siirtykö liiton Evp-yhdistyksen jäseneksi. Muutositilaisuuden saat oman yhdistyksesi jäsensihteeriltä. Liiton jäsenedut, kuten liittovakuutus, lakkaavat jäsenyyden päättyessä ja onkin hyvä varmistua oman vakuutusturvan kattavuudesta ennen eron voimaantumista.

LAKIASIAINNEUVONTA

Asianajotoimisto Lindell
(02) 251 1004
toimisto@asianajotoimistolindell.fi
Ota yhteys liiton toimistoon ennen oikeusavun pyytämistä.

Hyvät Päälystöliiton jäsenet

Päälystöliitto on vuosikymmeniä toiminut merkittävänä toimi- ja opistoupseerien etujen edistäjänä. Päälystöliitto on aktiivisesti ja ratkaisuhakuisesti tuonut esille niitä haasteita, joita kouluttajat ja asiantuntijat kohtaavat arjessa sekä palvelustehtävien ja vapaa-ajan yhteensovittamisessa. Lisäksi Päälystöliitto on esitaistelijan tavoin edistänyt opistoupseerien palvelussuhteen ehtojen kehittämistä. Päälystöliitolla on 37 jäsenyhdistystä ja 3 550 jäsentä, mikä osoittaa jäsenistön vahvaa yhtenäisyyttä. Tämä kaikki merkitsee sitä, että 90-vuotias Päälystöliitto on hyvin johdettu, organisoitu, ajassa elävä ja jäsenistönsä etuja ajava organisaatio. Päälystöliiton jäsenet palvelevat monipuolisissa ja vaativissa Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen tehtävissä esimerkiksi mainiten koulutuksen, aluspalveluksen,

aluevalvonnan, lentotekniikan, huollon ja henkilöstöhallinnon ammattilaiset. Nämä tehtävät ovat avainasemassa Puolustusvoimien valmiuden ylläpitämisen ja suorituskyvyn rakentamisen kannalta. Juuri näissä tehtävissä tarvitaan parhaat ammattilaiset. Siten opistoupseereilla on merkittävä ase-

ma puolustuskyvyn ylläpitämisessä myös 2020-luvulla.

Päälystöliiton kunniamarssin sanoin: "Tämä joukko on seisonut pystyssä päin aina puolesta rauhan Suomen." Tämän parhaimmin ei voi kiteyttää sitä, miten liiton jäsenet ovat toimineet. Kiitän Päälystöliittoa erinomaisesta yhteistyöstä ja liiton jäseniä maanpuolustuksen eteen tekemästänne arvokkaasta työstä. Toivotan Päälystöliiton tehtävissä palveleville menestystä edunvalvontatehtävissänne. Samalla toivotan teille kaikille mitä parhaita tulevaisuutta.

Puolustusvoimain komentaja
Kenraali

Timo Kivinen

Päälystöliitto ry viettää kuluvana vuonna Rajavartiolaitoksen tapaan juhluvuotta. Päälystöliiton edeltäjän edeltäjä Suomen alipuseeriliitto perustettiin juhannuksena vuonna 1929 Viipurin vanhassa linnassa. Perustamispaikka oli komea, mutta niin on ollut yhdistyksen toimintatavain.

Alipuseeriliitto perustettiin jäsentensä aatteelliseksi järjestöksi, jonka tuli edistää jäsentensä sivistys- ja urheilurientoja, isänmaallisuutta sekä sotilaallista velvollisuudentuntoa. Sitten jäsenten taloudellisosiaalisten etujen ajaminen eli edunvalvontatyö on tullut liiton tärkeimmäksi tehtäväksi.

Kanta-alipuseerit, toimiupseerit ja opistoupseerit ovat aikojen saatossa palvelleet hyvin moninaisissa ja keskeisissä tehtävissä Rajavartiolaitoksessa. Erityisesti he ovat toimineet vastuunalaisissa päälystötehtävissä vartioasemilla rajavartiostoissa ja merivartiostoissa. Aivan näihin vuosiin asti rajaturvallisuuden ja meriturvallisuuden käytännön töiden suunnittelu ja johta-

minen asematasolla on ollut yksinomaan opistoupseerien vastuulla. Opistoupseerien määrän vähetessä vartioasemien päälystötehtävät ovat sitä mukaa siirtymässä upseereille ja myös jatkokoulutetuille rajavartioloille. Rautaisen kenttäkokemuksen omaavia opistoupseereita palvelee myös hallintoyksiköiden esikunnissa, ulkovartioloilla ja koulutustehtävissä. Rajavartiolaitoksessa työskentelee tätä ny-

kyä 167 opistoupseeria. Seuraavien kymmenen vuoden aikana joukko harvenee reilulla sadalla. Näillä näkymin viimeinen opistoupseeri siirtyy Rajavartiolaitoksesta sotilaseläkkeelle arviolta vuonna 2036. Vaikka uljas joukko harvenee vuosi vuodelta, kaikki Rajavartiolaitoksessa palveluksessa olevat opistoupseerit työskentelevät virkavuosiensa loppuun asti keskeisissä tehtävissä Suomen raja- ja meriturvallisuuden sekä kriisivalmiuden hyväksi.

Haluan toivottaa Päälystöliitto ry:n jäsenille ja kaikille tämän lehden lukijoille menestystä tehtävissänne ja kaikkea hyvää henkilökohtaiseen elämäänne. Päälystöliiton aktiiveille toivotan avarakatseisuutta ja yhdessä tekemisen meininkiä edunvalvontatyöhön.

Rajavartiolaitoksen päällikkö
Kenraaliluutnantti

Pasi Kostamovaara

Ylipäällikölle liiton korkein tunnustus

Teksti: Jyrki Lukkarinen

Kuvat: Riikka Hietajärvi/Tasavallan presidentin kanslia ja Ilona Lukkarinen

Liittomme on perustettu juhannuspäivänä 1929 Viipurin vanhassa linnassa silloisen sotaväen päällikön kenraalimajuri **Aarne Sihvon** luvalla. Liiton nimeksi tuolloin tuli Suomen Aliupseeriliitto. Vuosikymmenten saatossa nimi on vaihtunut koulutusjärjestelmiemme muutoksien mukaisesti eli 1974 Toimiupseeriliitoksi ja 1989 Päälystöliitoksi. Myös palkitsemismenettelymme ovat muuttuneet. Ennen vuotta 1983 liiton korkein palkitsemismuoto oli kultainen ansiomerkki. Keväällä 1979 teki silloinen liiton pääsihteeri **Vilho Junttila** aloitteen liiton ansiomerkkien muuttamisesta kunniamerkkien tapaan kannettaviksi ansiomitaleiksi. Liiton hallitus päätti 50-vuotiskokouksessaan 1979 ryhtyä valmistelemaan asiaa. Mitalin suunnitteli taiteilija **Ole Heinonen**. Mitaleita on kaksi, ansiomitali ja ansiomitali soljen kera. Tasavallan presidentti antoi 4.2.1983 asetuksen (138/83) Toimiupseeriliiton ansiomitalista ja asetus päivitettiin vuonna 1991. Ansiomitalin myöntää puolustusministeri liiton hallituksen esityksestä.

Tasavallan presidentti **Sauli Niinistö** on myönnetty liittomme korkein tunnustus, Päälystöliiton ansiomitali soljen kera. 90-vuotisjuhlavuoden kunniaksi valittiin perustamispäivän mukaisesti mitalin myöntämispäiväksi 23.6.2019 ja myöntäjänä toimi puolustusministeri **Jussi Niinistö** liiton hallituksen esityksestä. Asetuksen mukaan ansiomitali soljen kera voidaan myöntää liittoon kuulumattomalle Suomen kansalaiselle, joka on toiminut erittäin merkittävällä tavalla liiton tarkoituksien edistämiseksi. Päälystöliitto toimii sääntöjensä mukaisesti maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden ja kansainvälisen kriisinhallinnan aloilla. Liittomme ei ole pelkästään ammatiliitto vaan myös maanpuolustusaatteellinen yhdistys ja tasavallan presidentti Sauli Niinistö on puolustusvoimien ylipäällikkönä omilla toimillaan edistänyt erittäin merkittävällä tavalla Suomen itsenäisyyttä, sisäistä ja ulkoista turvallisuutta sekä asemaa muuttuneessa turvallisuusympäristössä. Päälystöliitto tai edeltäjänsä on aiemmin luovuttanut korkeimman tunnustuksen

sa ylipäälliköille ainakin seuraavasti: **J.K. Paasikivi** 1954, **Urho Kekkonen** 1979 ja 1983, **Mauno Koivisto** 1983 ja **Martti Ahtisaari** 1999.

On aivan sama, minne kuljet ratsumies-laulun mukaisesti kauneimmatkin ruusut kuihtuvat, joten mitalin luovuttamisen yhteydessä niiden asemesta rouva **Jenni Haukiolle** luovutettiin uniikki hopeinen kaulakoru, Laakson lilja. Korun on suunnitellut ja valmistanut opiskelijatyönä **Ilona Lukkarinen**. Koru on valmistettu kierrätysteemaa ajatellen vanhasta hopeisesta ruokaluskasta, jolla on symbolinen yhteys liittoomme, sillä ovathan juuremme 1920-luvulla muodostuneissa aliupseerien ruokaosuuskunnissa. Suomalaisuutta korussa kuvastaa koristekuviona oleva Suomen kansalliskukka kielo.

Tasavallan presidentin 1. adjutantti, everstiluutnantti Pasi Seppälä vastaanotti ylipäällikölle myönnetyn Päälystöliiton ansiomitalin soljen kera. Puheenjohtaja Jyrki Lukkarinen (oik.) lisäksi Päälystöliittoa edustivat Jaakko Levä (vas.), Marko Luukkonen ja Marko Jalkanen.

Liitto ja lehti kuin paita ja peppu

Teksti: Matti Vihurila Kuvat: Lehden arkistot

Suomen Aliupseeriliiton perustamisesta juhannuksena 1929 ehti kulua vain puolisen vuotta, kun jo tunnusteltiin liiton oman äänenkannattajan toimittamista. Suomen Aliupseerin 16-sivuinen näyttenumero ilmestyi 20. joulukuuta 1929. Lehdessä oli mm. sotaväen päällikön kenraalimajuri **Aarne Sihvon** "elämänohjeita tielle työntyvälle Suomen Aliupseeriliiton äänenkannattajalle: Totuus ei pala tuleksakaan! – Ei suurin tuloin, vaan pienin menoin – Ei vain sanoin, mutta myös teoin – Jumalan pelko on viisauden alku". Nimimerkki **Siviilimies** oli kirjoituksessaan jo tuolloin huolissaan hiihtämisen jalon taidon katoamisesta: "Surulla vain on todettava, että maamme eteläisimmissä pitäjissä asuvat ovat melkein kokonaan unohtaneet hiihtämisen taidon. Löytyypä sellaisia nuoria naisia ja miehiä, jotka eivät ole edes suksia nähneetkään." Kirjoittajan huoli on edelleen, 90 vuotta myöhemmin, varsin ajankohtainen. Toukokuussa 1930 ilmestyi vielä toinen näyttenumero, ja varsinaisen lehden ykkösnumero näki päivänvalon 1. kesäkuuta 1930. Siitä lähtien liiton viestiä on välitetty eri nimillä: Suomen Aliupseeri vuoteen 1944, Asemies 1945, Sauli 1946 – 1953, Aliupseeri 1954 – 1974, Toimiupseeri 1974 – 1989 ja Päälystölehti vuodesta 1990. Matka jatkuu ja viesti kulkee. Ohes-sa pieniä palasia vuosien varrelta.

Suomen Aliupseerin näyttenumerossa linjattiin liiton oman äänenkannattajan tehtäviä.

työn senjälkeen selostamaan yleispoliittista tilannetta ja ennenkaikkea maan taloudellista asemaa presidentti lausui, että vasta senjälkeen kuin maassamme on päästy rauhanuokseen eloon, voidaan menossa kysymykseen ottaa hankekalain eloon, voidaan suunnitella niiden edellöpyllinen kanta ja lähtee suunnitella rauhanteossa lytyksien mukaan, jotka meillä lopullisessa rauhanteossa on suotu. Hän myöskin esitteli näkökohdat oikeiksi ja ole-

keskimääräisistä tuloista ja menoista.

Yhdistelmä 100 alipäälystötöimenhaltijan	Sotilamies (Erik. mest. 2 lk.)	Väpeliit	Ylikersantti	Kersantti yp.	Kersantti ap.
Vastajia	8	35	31	30	6
Lasten lukumäärä	2,5	2,8	3,5	2,3	2,2
Naimistasa	8	35	31	20	6
Valtion palkka keskimäärin mk	109.344	109.238	97.870	92.864	87.283
Menot v. 1946 keskimäärin mk	125.257	129.938	112.680	112.836	102.620
Eroitus keskimäärin mk	15.913	20.710	14.810	19.972	15.337
Menojen erittely:	14.764	14.415	12.650	11.391	9.048
1) Verot	2.176	3.680	3.508	2.114	3.148
2) Vakuutus- ja jäsenmaksut	14.053	15.209	14.049	14.349	12.589
3) Asunomenot	56.941	58.999	53.626	55.088	55.061
4) Ravinto- ja nautintoaineet	19.177	19.468	13.904	16.472	12.061
5) Vaastetus	4.303	4.677	4.479	5.445	3.777
6) Puhtaudenhoito	3.928	3.687	2.943	1.879	2.112
7) Lääkəri ja lääkkeet	3.799	3.557	2.270	2.714	2.501
8) Kulttuuri ja virkitys					
9) Lasten koulutus					
10) Perheen matkat ja lomien					

Marraskuussa 1946 upseerien ja aliupseerien edustajat kävivät puolustusvoimain komentajan, puolustusministerin ja tasavallan presidentin luona kertomassa ammattisotilaiden kriittisestä taloudellisesta tilanteesta. **Sauli** esitteli vaatimusten tueksi Aliupseeriliiton teettämän kyselyn masentavat tulokset.

Aliupseerin pääkirjoituksessa iloitiin sotilaiden työaikalaista, jonka valmistelutyö oli kestänyt seitsemän vuotta. Kauankohan menee tällä kertaa?

N:o 5
1970

ALIUP
(SUOMEN ALIUPSEERILIITTO)
ASEMIEN v. 1945 ja

Aliupseeriliiton

Toimitus: HELSINKI
Päätoimittaja
Toimitussihteeri

TYÖAIKALAKI ON

Laki puolustuslaitoksen virkamiesten työajasta annettiin 20. joulukuuta 1963. Laki oli Tasavallan Presidentin esittelyssä. Lain perustana kun puolustusministeriön soveltamishuoneet jonka lopullisesta joitettaessa.

Puolustuslaitoksen työaikalaista valmistuminen päättää lähes heen, sillä työ pantiin puolustusministeriön toimesta alulle mm. jalta vuonna 1963. Säännösten valmisteluun liittyy monia vaikeuksia, jotka työaikalaista valmistelussa myöskin työaikaneuvottelut.

Ei voida sanoa että 1.6.1970 voimaantulevat uudet työaikalaitoksen työaikalaitokset. Puolustusministeriön on syytä hyödyntää vain kokeiluunasteisesti. Puolustusministeriön on syytä kättämiehelle tärkeimmät säännökset joiden puitteissa hänen sanaan jo alussa riittävä selvät ja yksinkertaiset, ettei anna synny.

Puolustusministeriöllä on melko suuret valtuudet tehdä rauhanteossa tekevät niistä mielekkäitä ja sellaiset, ettei hen-

säännösten valmistelussa on myös PE mukana, koska

tehdysintä ka

Ruusu kahdenkymmenen vuoden aikana on Suomen puolustusvoimien alipuseiston opinahjo muuttanut nimeään ja opetusohjelmaansa neljä kertaa. Viimeinen nimi- ja toimintamuodon muutos tapahtui Lappeenrannassa helmikuun vaihtuessa maalis-

ja toimista sekä eräät siihen
välttämättömät hallituksen
hallituksen antaman vuode-
tuoto- ja menojen yhteis-
yhteistyönä l. ovan kysely-
vaatimista toimenpiteistä

SEERI

äänenkannattaja

25, Töölöntullink. 8, puh. 41 78 94
VILHO JUNTILA
RAUTAVUORI

ANNETTU

päivänä maaliskuuta, jolloin ed
asteella annettava asetus on ma
...niellä ollut tiet

seitsemän vuoden mittaisen v
AUL:n tekemien toistuvien e
eitä, sillä niitä valmisteltiin pa
nnassa.

in asetuksen määrittämistä
oveltamishjeet tulevat ole
t totutetaan toimimaan. To
myria teknillisiä

atkaisuja jotka työaikalain
kilökunnan nykyiset etuis
suoritettava var

...sin voi olla tyydyttäviä,

Edustajakokous hyväksyi uuden palkkausjärjestelmän lähes yksimielisesti

Teksti ja kuvat: Samuli Vahteristo

KYLLÄ 94 – EI 10

Päällystöliiton edustajakokous hyväksyi äänestyksen jälkeen työnantajan kanssa neuvotellun tarjouksen uudesta palkkausjärjestelmästä.

Uusi palkkausjärjestelmä otetaan täsmäviivalla käyntöön syyskuun alusta alkaen puoltusavaimissa palvelusveti opistoosueen osalta. Raja- vartolotoksesta työ ja opistoosue- n ovat maana kehittämissä uutta palk- kausjärjestelmää yhteistyössä työnantajien kanssa.

Puolustuksen puheenjohtaja Mika Orasen mielestä päätös merkitsee sitä, että palkkaus vastaa jatkossa paremmin vaatimuksia.

- Se takaa myös entistä paremmat mahdollisuudet palkkaedellytyksistä.

... Hallituksen puolesta

Yhtenä kannattamaan Tuomo Väikkinen
Vekaranjärveltä. Hän edusti itäistä piiriä ja
samalla 204 Vekaranjärveltä palvelus-
pistousee.

Laskelmieni mukaan nuorekas joukkomme tulee saamaan hieman nykyistä suurempaa palkkaa. Joukko-osastossa ei ole vielä luokitusta...

...toimissaan myös yläpuolien palkkaus-
annattamme hallituksen osittain.

Kokouksessa päätettiin, että enemmistö kannatti hallituksen esitystä uuden paik-
kaanjärjestelmän hyväksymisestä.

kuupalkasta. Meidän mielestämme sopimukseen hyväksyntinen merkitsee palkan ja urakehityksen jämähtämistä takuuvarmasti paikalleen.

Parolan Paallistoyhdistystä edustava
Keljo Suomalainen oli arvan vastakkainilla
injoilla. Hänen mielestään jokainen
ehdä työnsä eettistä...

**Palkkaus muuttuu
keskipalkkapainotteiseksi**

Tarkastelulukuma ei saa jättä-

Lokakuussa 2003 ilmestyneen **Päälystölehden** pääjuttu kertoi puolustusvoimien uuden palkkausjärjestelmän hyväksymisestä.

Virkaehtosopimukset edunvalvonnan turvaajina

Teksti: Juha Susi Kuvat: Jaakko Levä ja Juha Susi

Virkaehtosopimusten historiaa tarkastellessa nähdään, mitä edunvalvonnalla on saavutettu. Pääluottamusmies Marko Jalkasella on 30 vuoden sopimukset tallessa.

Maailma, jossa työnantajat ja työntekijät istuvat saman pöydän ääressä neuvottelemassa palvelussuhteen ehdoista, on nykyisin itsestään selvyy. Taaksepäin katsottuna liiton historiasta vain reilut puolet olemme eläneet sopimusaikakaudessa. Liiton juhlavuotena on syytä tarkastella, mitä edunvalvonnalla on saatu aikaiseksi ja mihin ollaan menossa.

- Mahdollisuus neuvotella virkamiesten palvelussuhteen ehdoista on keskeisiä asioita demokraattisessa yhteiskunnassa. Voidaan puhua peruspilareista, pääluottamusmies **Marko Jalkanen** asemoi virkaehtosopimusten merkitykset.

Jalkanen vertaa kriisinhallinnan palvelussuhteen ehtojen asemaa virkaehtosopimuksiin.

- Kriisinhallinnan palvelussuhteen ehdot määrätään lailla ja asetuksilla. Saamme kyllä tulla kuulluksi, mutta päätöksen te-

kee työnantaja. Vastaavasti virkaehtosopimusjärjestelmässä päätös on aina kahden osapuolen laatima sopimus, joka sitoo osapuolia.

Kaikista asioista ei voida sopia. Neuvottelijat tietävät hyvin, mitkä asiat ovat virkaehtosopimuslain mukaisia toimintoja, joista voidaan neuvotella ja mitkä ovat sotilaskäskyasioita.

- Tämä jako on niin neuvottelijoilla kuin työnantajalla selkeästi tiedossa. Sotilaskäskyasioista meiltä saatetaan kysyä kantaa, mutta päätöksen tekee työnantaja yksin.

Nykypäivänä normaalia

Ensimmäinen valtion virkaehtosopimus allekirjoitettiin joulukuussa 1970. Tuon jälkeen on saavutettu neuvotteluteitse useita nykyisin jokapäiväisinä työelämään kuuluvia asioita.

- Työaika, työajanlaskenta, vuosilomat, sai-

rausajan palkka, perhevapaat - lista on pitkä, Jalkanen luettelee neuvottelupöydissä sovittuja asioita.

Monelle virkaehtosopimus tarkoittaa paksum, kulloisenkin sopimuskauden voimassa olevaa kirjaa. Siihen on koottu keskeisimmät kohdat valtion virkamiehiä koskevista virkaehtosopimuksista ja lainsäädännöistä, jotka liittyvät välittömästi heidän palvelussuhteensa ehtoihin ja oikeusasemaan.

- Kyseessä on kodifikaatio eli tekninen koonnos, Jalkanen toteaa VES-kirjasta.

Virkaehtosopimusten joukkoon kuuluvat myös yleisten virkaehtosopimusten tarkentamiseksi tehdyt sopimukset. Niiden tarkoituksena on tarkentaa kyseisen viraston toimintaa. Esimerkiksi lakia puolustuslaitoksen virkamiesten työajasta on tarkennettu erillisellä sopimuksella soveltamisohjeineen eli Puolustusvoimien työaika-sopimuksella.

- 90-luvun alussa virkaehtosopimuspainossa olivat mukana myös omat työaika-sopimuksemme, Jalkanen muistelee.

Välillä väännetään

Valtion lainsäädäntötyöhön kuuluvat vaiheet dokumentoidaan tarkasti. Voimme lukea lakiin liittyvän hallituksen esityksen, valiokuntien lausunnot, asiantuntijoiden kuulemiset sekä käsittelet eduskuntasalissa. Vastaavaa menettelyä ei tehdä sopimusneuvotteluissa. Tarkemmat kohdat, joista on sovittu, saattavat löytyä osapuolten muistiinpanoista ja allekirjoittamis-pöytäkirjoista. Se saattaa heijastua käytännön elämässä erimielisyyksiin yksittäistä jäsentä koskevissa asioissa.

- Tämän takia meillä on jatkuvan neuvonpidon periaate niin Puolustusvoimissa kuin Rajavartiolaitoksessa. Tällöin voimme tarkastella yhdessä, mistä on sovittu ja hakea siihen ratkaisua.

Työnantajaosapuolella on direktio-oikeuden lisäksi virkaehtosopimuslain perusteella myös tulkintaetuoikeus eli se voi antaa määräyksiä palvelussuhteen ehtojen tulkin-nasta.

- Jos edunvalvontajärjestö kyseenalaistaa tuon tulkinnan, voi järjestö hakea ratkaisua työtuomioistuimessa, jonka päätös on lopullinen, pääluottamusmies avaa periaatetta.

Paikallista sopimista

Keskitettyjen tuloratkaisuiden aika on ohi ainakin toistaiseksi. Neuvotteluiden painopiste siirtyy kohti paikallista sopimista. Miten tämä malli istuu puolustushallintoon?

- Kuulumme valtion budjettitalouden piiriin ja neuvottelemme virastokohtaisesti. Meillä paikallinen sopiminen tarkoittaa puolustusministeriön johdolla käytäviä neuvotteluita. Valtuudet niihin tulevat keskustason virkaehtosopimuksista.

Tulevaisuutta arvioitaessa Jalkanen ei näe mitään radikaalia muutosta sopimusneuvottelujärjestelmässä.

- Tämä on lakisääteistä työtä, joten yllättäviä muutoksia ei ole näköpiirissä.

Työtaisteluoikeus takaa väännön

Virkamiesten työtaisteluoikeus on yhtä vanha kuin virkaehtosopimusjärjestelmä. Oikeus ei ole ehdoton vaan sitä on rajoitettu. Kesken voimassa olevan sopimuskauden valtion virkamiehellä ei ole oikeutta osallistua työtaisteluun. Päälystöliitto, kuten muutkin liitot, on velvollinen valvomaan työrauhan vallitessa, ettei työtaistelutoimien ryhdytä.

- Tässä kohdin valtion virkamies eroaa työehtosopimussuhteisesta. Hän voi osallistua lakkoon vain liittonsa päätöksellä, kun ollaan sopimuksettomassa tilanteessa. Yksittäinen henkilö ei voi aloittaa työtaistelua. Työtaistelutoimenpiteet voivat koskea vain niitä asioita, joista on säädetty virkaehtosopimuslaissa.

- Työtaistelun tulee koskea palvelussuhteen ehtoja. Sopimuksettomassakaan tilanteessa tästä ei voida poiketa.

Otsikoihin nousee ajoittain kommentteja, joissa lakko-oikeutta haluttaisiin rajoittaa. Jalkanen kummeksuu näitä näkemyksiä.

- Kyllä työntekijäpuolellakin tulee olla keino vauhdittaa neuvotteluita. Muutenhan toiveet olisivat kuin kirjeitä joulupukille. Jos lakko-oikeutta ei olisi, mitä ne sitten olisivat?

Hän nostaa esimerkkinä viime neuvottelukierroksen yliopistosektorin työtaistelutoimenpiteet.

- Neuvottelut olivat aivan patissa, eivätkä ne edenneet mihinkään. Toteutetut kohdenetut työtaistelutoimenpiteet laukaisivat tilanteen. Neuvottelut saatiin jälleen käyntiin ja sopimus allekirjoitettua.

Työtaisteluhistoriaa

Päälystöliittolaista edunvalvontaa on aina ajanut tavoite päästä neuvottelemalla tulokseen. Liiton edunvalvontahistoriasta löytyy kuitenkin muutamia tapauksia, joissa työtaistelutoimenpiteisiin on jouduttu tai ne ovat heijastuneet liiton jäseniin.

Puolustusvoimissa lähihistoriasta löytyy parikin tapausta. Ensimmäinen on opistoupseerien peruskurssi 48:n ulosmarssi opistolta syksyllä 1990. Syynä oli kurssilaisille luvatusen toisen vuosikurssin palkkaus, jota ei maksettu lupausten mukaisesti. Työtaisteluoikeuden näkökulmasta katsoen tilanne oli erikoinen, sillä kurssilaiset eivät olleet virka- tai työsuhteessa Puolustusvoimiin.

Kun kurssilaiset palasivat opistolle, alkivat esituskinnat. Päälystöliiton puheenjohtaja **Pentti Järvinen** oli yhteydessä Pääesikuntaan esituskintojen keskeyttämiseksi, jotta kurssilaisille voidaan tarjota oikeusapua. Pyyntöön ei suostuttu, joten liitto määräsi työtaistelutoimienpiteenään kurssilaiset poistumaan opiston alueelta. Tilanteen lauettua kurssilaiden palkkaus käynnistyi.

- Emme saaneet luvattua A10-palkkaluokkaa, vaan meille maksettiin tuo korotus harkinnanvaraisena ikälisänä, eräs nimetönä pysyttelevä kurssilainen muistelee. Kurinpidollisena toimenä meille määrättiin muistutus.

Toinen tapaus, jossa työtaistelutoimenpiteet ovat läikkyneet päälystöliittolaiseen edunvalvontaan, on Ilmailulaitoksen pelastushenkilöstön lakko 2009. Ilmavoimilla ja

Finavialla oli yhteistyösopimus, jonka perusteella osapuolten resursseja käytetään turvaamaan erityistilanteet.

- Tapasimme tämän johdosta silloisen Ilmavoimien komentajan **Jarmo Lindbergin** ja esikuntapäällikön **Lauri Purasen**. Toimme selkeästi esille, ettei toimintaan voida suostua. Kyseessä olisi ollut lainvastainen toiminta, jossa työtaistelua aiottiin murtaa, kyseisenä aikana liiton puheenjohtajana toiminut **Antti Kuivalainen** kertoo tapahtunutta.

Rajavartiolaitoksessa palvelevat liiton jäsenet ovat myös joutuneet kokemaan työtaistelutoimenpiteiden heijasteet. Viraston siirtyessä uuteen yhtenäiseen palkkausjärjestelmään, ei silloinen Rajavartioliitto hyväksynyt sopimusta, vaan se aloitti työtaistelutoimenpiteet 2004.

- Päälystöliitto oli jo hyväksynyt laaditun sopimuksen. Meitä syytettiin siitä, ettemme tukeneet lakkoa. Tilanne olisikin ollut outo, jos sopimuksen jo hyväksynyt osapuoli olisi tukenut toisen työtaistelua. Tämä haittasi pitkään työilmapiiriä, Kuivalainen avaa taustoja.

Lakon uhka oli ilmassa myös keväällä 2010, jolloin Rajavartioliitto ja Merivartioliitto olivat valmiudessa aloittaa kaksipäiväisen työnseisauksen.

- Kävimme Upseeriliiton edustajien kanssa tapaamassa Rajavartiolaitoksen edustajia. Linjasimme heille, miten mahdollinen työtaistelu olisi kohdentunut jäseniimme. Työtaistelulta lopulta välttyttiin, kun molemmat osapuolet hyväksyivät sovittelija **Leo Suomaan** sovintoesityksen.

Peruskurssi 48:n oppilaiden opintoseisaus 1990 käynnisti työtaistelun.

Palkkausjärjestelmä uudistus on suurin muutos

Teksti ja kuvat: Juha Susi

Kysyttäessä edunvalvojilta tai jäseniltä, mikä on ollut suurin palkka-edunvalvonnallinen muutos, saa todennäköisesti vastaukseksi siirtymisen tehtäväkohtaiseen palkkaukseen. Uuden palkkausjärjestelmän (UPJ/PVPJ) käyttöönotto ei tapahtunut nopeasti vaan kyseessä oli pitkän edunvalvontatyön saavutus.

Valtiolla käytössä ollut A-palkkausjärjestelmä oli tullut tiensä päähän 1980-luvun loppupuolella. Järjestelmä arvotti palvelusvuosien määrää sekä saatua koulutusta. Sillä, mitä tehtävä piti sisällään, ei ollut suurtaakaan merkitystä.

- Takasihan se varman palkkakehityksen aina tiettyyn rajaan asti. Ikälisäjärjestelmä tuki tätä, **Mika Oranen** kertoo järjestelmän perusteita.

Järjestelmää kehitettiin pelkillä virastoerillä. Kehittäminen tyssäsi siihen, ettei yhteistä näkemystä löytynyt koko valtion hallinnon aloilta. Rajoitukset palkkaluokissa olivat tiukkoja, samoin läpinäkyvyys puuttui.

- Järjestelmä oli oman aikansa tuote, joka tuki sen ajan hierarkkista järjestelmää valtion hallinnossa. Järjestelmän puutteena olivat työn ja tehtävän arvostuksen puute sekä osaamisen tunnistaminen, **Sakari Vuorenmaa** arvioi.

Järjestelmä sai kritiikkiä myös palkkaluokkien sitomisesta sotilasarvoihin. Kapteenin arvon saaminen edellytti ylintä A22-palkkaluokkaa.

- Yleensä näitä oli vain yksi/joukko-osasto. Kenraaleita oli suhteessa enemmän kuin toimiupseerikapteeneita, Oranen muistelee.

Edustajakokous hylkäsi työnantajan ensimmäisen tarjouksen keväällä 2003. Suurimpana puutteena koettiin sopimuksen takuupalkkakirjaukset.

UPJ-tyo käynnistyy

Valtioneuvoston periaatepäätös A-palkkaluokkajärjestelmän lakkauttamisesta ja siirtymisestä tehtävän vaativuuden ja henkilökohtaiseen suoritukseen arviointiin pakotti virastot ja edunvalvontajärjestöt saman pöydän ääreen kehittämään uutta palkkausjärjestelmää.

Puolustusvoimissa työ aloitettiin 1989. Ensimmäisessä virkamiestyönä valmistellussa mallissa tehtävät olisi arvioitu yhdellä järjestelmällä. Tämä ei käynyt järjestöille, joten työ jatkui kunkin henkilöstöryhmän osalta itsenäisinä.

- Puolustusvoimat isoimpana virastona haluttiin saada ensimmäisten joukossa uuteen järjestelmään. Se antoi vauhtia hankkeelle, Oranen kertoo työn käynnistymisestä.

1990-luvun alkupuolella Päälystöliiton edustajana toimi silloinen pääluottamusmies **Harri Sirén**. Liikkeelle lähdettiin valkoisesta paperista. Opistoupseerien palkkausjärjestelmän perusteeksi valikoitui ruotsalainen BVT-malli, josta lähdettiin kehittämään suomalaista versiota.

- Järjestelmästä pudotettiin pois esimerkiksi asema organisaatiossa -asteikko. Painopiste luotiin nykyisin järjestelmästä löytyviin arviointiperusteisiin. Harrilla oli erittäin merkittävä rooli tässä kehitystyössä, Oranen kiittelee tehtyä työtä.

Kehitystyöhön kuuluivat lukuisat arviointikokeilut. Jokaisesta puolustushaarak-
ta valikoitiin yksi joukko, jonka kaikki opistoupseeritehtävät arviointiin. Kyseisissä joukoissa tehtävänhoitajat olivat kuvanneet teht-

tävänsä annettujen ohjeiden mukaisesti. Myöhemmässä vaiheessa näitä kierroksia tuli lisää laajemmalla otannalla koskien kaikkia Puolustusvoimien opistoupseeritehtäviä. Myös Oranen osallistui arviointityöhön.

- Jossain vaiheessa laskin osallistuneeni yli 11 000 opistoupseerin tehtävänkuvauksen arviointiin.

Oranen painottaa, kuinka palkkausjärjestelmän kehittämisvaihe tulee pitää erillään sopimusvaiheesta. Kehittämisvaiheessa ei puhuttu lainkaan sopimuksellisista elementeistä.

- Mitkä ovat arviointikriteerit, joilla sotilastyötä arvioidaan sekä tehtävien keskinäiset suhteet? Nämä olivat suurimmat kysymykset järjestelmän luontivaiheessa.

Sopimus on saatava

Liiton historiakirjoista käy ilmi, että Päälystöliitolla olisi ollut valmius tehdä virkaehtosopimus jo syksyllä 1997. Tähän ei kuitenkaan päädytty, sillä koko 1990-luvun loppupuoli oli järjestelmään kuuluvien osatekijöiden kehittämistä ja kokeiluja.

Takaraja sopimukselle muodostui valtion virkaehtosopimuksen yhteydessä. Siinä pääsopijajärjestöt sitoutuivat uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottoon marraskuussa 2002 alkaneen virkaehtosopimuskauden aikana. Mikäli virastot eivät pääsisi sopimukseen järjestöjen kanssa, olisivat neuvotteluita jatkaneet pääsopijajärjestöt.

- Päätös A-palkkausjärjestelmän lakkauttamisesta oli jo olemassa. Pahimmillaan ilman sopimusta olisimme saattaneet jäädä euromääräisiin palkkoihin, Vuorenmaa kuvaa tilannetta.

Kenttä epäluuloisena

Uuden palkkausjärjestelmän käyttöönotto herätti laajaa huolta niin jäsenkentässä kuin edunvalvojien joukossa. Työntäjän kaavalema 40 prosentin HENKI-osa oli yksi kritiikkiä saaneista kohdista. Lisäksi pelättiin pirstakertoimen vaikutusta suoritukseen arviointiin. HENKI-osan haluttiin olevan huomattavasti pienempi.

Suurinta huolta kannettiin takuupalkkauslausekkeista. Uuden järjestelmän myötä palkkaus voisi myös laskea, mikä ei ollut mahdollista aiemmin. Samoin jäsenistöstä noin 800 henkeä olisi jäänyt takuupalkalle

eli heidän nykyinen palkkauksensa olisi ollut korkeampi kuin tehtävän vaatavuus olisi sen määrittänyt. Näihin haluttiin selkeämmät kirjaukset.

- Kyseessä oli yksi sopimuksen keskeisimmistä kirjauksista. Takuupalkka saattoi olla vain muutamia senttejä suurempi kuin luokituksen mukainen, joskin huomattavasti suurempiakin summia oli tiedossamme, Oranen avaa taustoja.

- Osasyynsä oli huonosti laadituilla kuvauksilla. Pahimmillaan A22-palkkaluokassa palvelleen kapteenin kuvaus oli luokiteltu OTV5-tasoon, Vuorenmaa kuvaa tilannetta. Oma osansa epäluuloille syntyi kylmä- ja syrjäseutulisjärjestelmän lakkauttamisesta.

Tarjous, josta voi kieltäytyä

Palkkausjärjestelmän käyttöönoton valmisteluiden edettyä vuoden 2003 kevääseen, teki työnantaja yksipuolisen tarjouksen UPJ-sopimukseksi. VAATI-tasojen palkkaukset, HENKI-osan suuruus (37 %), takuupalkkauskirjaukset sekä kylmä- ja syrjäseutulisän kohtalo eivät olleet edenneet suhteessa aiemmin saatua tarjoukseen.

- Kevään edustajakokous hylkäsi esityksen luvuin 70 - 31. Tämä oli selkeä viesti työnantajan suuntaan, Oranen kertoo kokouksen tunnelmista.

Kesän 2003 aikana neuvotteluita käytiin ahkerasti. Seuraava tarjous sopimukseksi saatiin jo syksyllä. Sopimusluonnos sisälsi useita pieniä parannuksia kevään tar-

joukseen liittyen, joten edellytykset sopimuksen hyväksymiselle olivat olemassa. Tärkeimpiä parannuksia olivat takuupalkkakirjaukset ja takuupalkkalaisten määrä sekä vapautuvan varallisuuden (KASL) kiertäminen takaisin järjestelmään.

- Sopimus hyväksyttiin 29.10.2013 äänin 94 - 10. Se astui voimaan takautuvasti 1.9.2003 alkaen, tuolloin puheenjohtajana toiminut Oranen valottaa syntyhistoriaa.

Siirtymäkauden aika

Uudet VAATI-palkat eivät tulleet voimaan samanaikaisesti vaan muutaman vuoden porrastuksella. Elettiin niin sanottua siirtymäkautta. Palkkapotin kasvaessa sen rahoittamiseen osallistuivat sekä työnantaja että järjestöt.

- Järjestelmää rahoitettiin myös virastoerillä. Sopimukseen kirjattu KASL palasi järjestelmään takaisin vapauduttuaan, jolloin se mahdollisti järjestelmän kehittämisen myöhemmässä vaiheessa, Vuorenmaa avaa sopimusmatematiikkaa.

Vuosien 2003 - 2007 aikana OTV-järjestelmän kehittäminen oli hidasta sidotun varallisuuden johdosta. Jäsenistön ansiotasot sen sijaan kehittyivät suotuisasti.

Vuorenmaa nostaa OTV-järjestelmän kehittämisessä korkealle yhteistyön työnantajan kanssa. Siinä luotiin pohja yhteiselle ymmärrykselle tehtävien vaativuuksista ja muutoksista niissä. Kuvausten kehittämisen junnasi turhan pitkään paikoillaan.

- Nyt OTV toimii. Se huomioi muutokset teh-

tävissä ja vastuissa, lisäksi järjestelmä on oikeudenmukainen. Arviointityö on objektivista ja läpinäkyvää.

Yhtenäinen palkkausjärjestelmä

OTV-järjestelmän kehitysvaiheessa Puolustusvoimissa ei puhuttu yhtenäisestä palkkausjärjestelmästä. Rajavartiolaitoksessa puolestaan päädyttiin yhtenäiseen järjestelmään.

- OTV- ja JSA-järjestelmien yhteensovittamista koeponnistettiin 2008. Ylimpiä OTV-tehtäviä arvioitiin JSA-järjestelmällä. Hanke kaatui työnantajan rahoituksen puutteen vuoksi. Vapautuneella KASL- ja virastoerän varallisuudella luotiin OTV8- ja OTV6B-vapautuvuusluokat.

Puheenjohtajat Sakari Vuorenmaa ja Mika Oranen ovat olleet keskeisiä tekijöitä OTV-järjestelmän luomisessa ja kehittämisessä. Vanhojen Päälystölehtien kirjoitukset aiheesta herättivät runsaasti muistoja.

Kun on halua ja tahtoa, on myös keinoja ja ratkaisuja

Yksijalkaisen yliluutnantin paluu työelämäään kertoo poikkeuksellisesta yhteistoiminnasta

Teksti ja kuva: Matti Vihurila

Kaikki alkoi hiihtolomalla maaliskuussa 2018. Panssariprikaatissa palveleva yliluutnantti **Markku Nurminen** sai haavaumasta kuoliota aiheuttavan streptokokibakteerin oikeaan jalkaansa, minkä seurauksena nousi hillitön kuume ja sietämätön kipu pohkeeseen. Työterveyslääkärin antama alustava diagnoosi oli influenssa, ei virusoireita; lihaskipuja, muttei lihassärkyä. Kaksi päivää myöhemmin Markulta lähti piinaavaan säryn seurauksena taju ensiavussa ja silloin oltiin ensimmäistä kertaa kuoleman kielissä. Onneksi paikalla ollut lääkäri ymmärsi tilanteen, ja muutamaa minuuttia myöhemmin Markku oli leikkaussalissa jalka avattuna.

Seuuraavana päivänä minut olisi pitänyt siirtää happihoitoon Turkuun, mutten ollut kuljetuskunnossa – silloin oli hengenlähde toista kertaa lähellä. Kun minua kuitenkin myöhemmin illalla lähdettiin viemään Turkuun, sairaalan väki oli melko varma siitä, etten selviäisi siltä reissulta, Nurminen kertoo. Edessä oli kymmeniä leikkauksia ja takaiskuna vielä verenmyrkytys. Turussa häntä hoidettiin 25 päivää, joiden aikana tehtiin ihmisiä. Tämän jälkeen edessä oli paluu sairaalaan Hämeenlinnaan. Siellä ollessa tapahtui seuraava koettelemus, kun haavaa huuhdellessa verisuoni aukesi. Sitten mentiin taas tuhatta ja sataa, nyt Tampereelle, ja pelkona oli, ettei tästäkään reis-

Panssariprikaatissa ymmärtään yhteistoiminnan merkitys ja voima. Esikuntapäällikkö Kimmo Hartikainen (vas.) sekä päällystölaitolaiset aktiivit Kari Paunonen (2. oik) ja Mika Avelin (oik.), monien muiden ohella, tekivät hartiavoimin töitä vakavasti sairastuneen Markku Nurminen (2. vas) saamiseksi takaisin palvelukseen. Huhtikuussa yliluutnantti Nurminen aloitti varusvaraston johtajana.

susta selvitä hengissä – nyt jo kolmatta kertaa.

- Kun minut 35 päivän jälkeen lopulta herätettiin, viimeisin muistikuva oli selkeä: juurihan minä olin ollut ensiavussa Hämeenlinnassa. Myöhemmin lääkäri tuli kertomaan, mitä oli tapahtunut. Hänen mukaansa 75 prosenttia tähän sairastuneista menehtyy. Näin jälkepäin ajatellen ei tarvitse murehtia, vaikka ketara puuttuukin, Markku toteaa ironisesti.

Hänen oikea jalkansa jouduttiin amputoimaan lonkasta alkaen.

- Enpähän voi enää sanoa, että olisin nousut aamulla ylös väärällä jalalla.

Juicea livenä sairaalassa

Markun sairastuminen kosketti syvästi hänen työyhteisöään, niin nykyisiä kuin entisiäkin työntekijöitä. Väkeä virtasi sairaalassa tervehtimässä kuin ihmeen kaupalla kuoleman kourista useita kertoja karannutta palvelustoveria. Markun ja puolisonsa 7-lapsisella perheellä on 30 hevosen talli ja satakunta muuta eläintä sisältävä kotieläinpiha – ”pieni Korkeasaari” - jonka hoitovastuu jäi sairastumisen ajaksi kotiväelle. Tällöin yhteisöllisyys nosti päätään, kun entinen palvelustoveri **Pasi Järvinen** yhdesä Markun lähisukulaisten kanssa organisoivat talkoot perheen auttamiseksi.

- Entisen pataljoonani komentaja ilmoitti alaisilleen, että voitte halutessanne osallistua talkoihin illopäivällä, ja muutakin varuskunnan väkeä osallistui niihin runsaslukuisesti omalla ajallaan. Eräs evp-veli järjesti rekka-autollisen soraa teiden kunnostukseen, ja Leijona Catering toimitti talkoolaisille sapuskaa. Panssariprikaati osallistui työkonoiden polttoainekustannuksiin, samoin kuin Wanajan päällystöyhdistys, joka maksoi koneurakoitsijan kustannuksia. Tuolloin ja vieläkin hämmästelen saamamme avun määrää, Markku kiittelee.

Yliluutnantti **Kimmo Kopra** puolestaan yllätti toipilaan jo sairaalassa tulemalla Panssariprikaatin oman varusmiesbändin kanssa viihdyttämään häntä **Juicen** musiikilla. Myös prikaatin johto kävi kuulostelemassa Markun vointia, ja myöhemmin komentaja, eversti **Kari Nisula** kiitti sairaalan teho-osaston väkeä alaisensa erinomaisesta hoidosta lähettämällä heille Laguksen nuolikkakun.

Esimiehet, johtoesikunta, luottamusmiehet ja koko työyhteisö puhalsivat yhteen hiileen

Toipumisen edetessä nousi esiin kysymys Markun tulevaisuudesta: onko Puolustusvoimilla ja erityisesti Panssariprikaatilla käyttöä yksijalkaiselle yliluutnantille? Tilan-

ne oli varsin poikkeuksellinen eikä esimerkiksi kitapauksia ollut tiedossa.

Kuunnellessa Panssariprikaatin esikuntapäällikköä everstiluutnantti **Kimmo Hartikaista**, Päällystöliiton varapuheenjohtajaa kapteeni **Mika Avelinia** ja prikaatin pääluottamusmiehestä kapteeni **Kari Paunosta**, esiin avautuu poikkeuksellinen tarina. Kun henkilöllä itsellään on motivaatiota ja työyhteisöllä yhteistä halua sekä tahtoa, on myös keinoja räätelä sopiva lopputulos. Panssariprikaatin rakentama ratkaisu hakee vertaistaan.

- Jo sairaalavaiheen aikana selvittelimme Karin kanssa luottamusmiesasioita ja Markun jatkuon liittyviä tukitoimia mm. kotona selviytymisen ja muiden haasteiden osalta. Tärkeintä tässä oli kuitenkin työnantajan osoittama tuki, Mika Avelin toteaa.

Kun esikuntapäällikkö tapasi Markun ensimmäistä kertaa, hän kertoi selvittäneensä pykälät eikä työhön paluulle ollut lakisäätteisiä esteitä. Seuraavaksi prikaatin henkilöstöosasto ryhtyi töihin Markun saamiseksi takaisin riviin. Maavoimien esikunta tuki täysimääräisesti ajatusta, eikä ylipäätään millään taholla kyseenalaistettu hänen omaa haluaan ja prikaatin tahtotilaa.

- Markun aiempi tehtävä oli esikunnassa, ja nyt kävimme hakemaan hänelle sopivampaa pestiä. Varusvaraston johtajan tehtävä oli sellainen, mutta hieman aiemmin se oli muutettu aliupseeritehtäväksi ja uusi tehtävänhoitaja haussa, Hartikainen kertoo.

Avelin kävi aliupseerien luottamusmiesjohtajan kanssa etukäteen neuvonpidot tehtävän palauttamiseksi ou-tehtäväksi. Keskusteluja käytiin myös työ- ja palvelusturvallisuuspäällikön sekä nipunhoitajan kanssa, ja rakentavalla yhteistyöllä päästiin suotuisaan ratkaisuun.

- Ja täytyy myös muistaa, ettei Markku ole ns. 0-riviläinen vaan 100-prosenttinen työntekijä, Kari Paunonen korostaa.

Täällä ollaan vain kerran

Markku Nurminen palasi Parolannummelle, ”mäelle”, tammikuun lopussa ja aloitti varusvarastolla huhtikuun alussa, vain runsas vuosi sairastumisesta. Liikkuminen sujuu proteesin ja kyynärtuen avulla ja työnteko maistuu hyvältä.

- Jo sairaalassa pohdin, että onko tässä muuta vaihtoehtoa kuin pyrkiä takaisin mahdollisimman normaaliin arkeen ja työntekoon. Yksi tärkeä osatekijä toipumiseeni oli sairaalan ”jäätävä” fysioterapeutti. Tämä nainen haastoi minut kuntouttamaan itseni – ”terve mies eikä muka pysty nousemaan sängystä ylös”. Kun seuraavan kerran tapasimme, minähän istuin sängylläni. Olen ymmärtänyt, että täällä ollaan vain kerran, joten eletään täysillä, Markku tietää.

Päättyykö rajan opistoupseerien urasuunnittelu vartioaseman päällikkyyteen?

Teksti ja kuva: Matti Vihurila

Helsingin merivartioaseman päällikön yliluutnantti Patrik Liljekvistin mielestä rajan opistoupseereilla pitäisi olla samanlainen urasuunnittelu kuin upseereilla, kattaen koko palvelusuran aina reserviin siirtymiseen asti.

Suomenlinnassa sijaitseva Helsingin merivartioasema on parhaillaan peruskorjauksessa. 1800-luvulta peräisin olevalla puurakennuksella on takanaan värikäs historia mm. venäläisten leipomona ja myöhemmin Merisotakoulun henkilöstön asuntolina. Merivartioston käyttöön se tuli 1980-luvulla, ja nyt samoissa tiloissa toimii veneilykaudella myös Helsingin venepoliisi. Aseman päällikön yliluutnantti Patrik Liljekvistin alaisuuteen kuuluu lisäksi Porvoon merivartioasema ja yhteensä noin 35 alan ammattilaista. Opistoupseereita heistä Liljekvistin lisäksi on kolme. Työvuorolistalla on lisäksi kuusi sotatieteiden kandidaattia, yksi mestari ja kaksi lähes merivartiomestaria, ja loput ovat merivartijoita erikoistuneina eri tehtäviin kuten konemestareiksi, konemiehiksi ja merivartijakokeiksi.

Molemmissa toimipisteissä vuoropäällikkönä toimiva vartioupseeri pyörittää päivittäistoimintaa. Aseman päällikön työajasta kuluu noin 80 prosenttia hallintoon ja yhteydenpitoon mm. poliisiin, tulliin ja merivoimiin sekä valmiussuunnitteluun, mutta Liljekvist pyrkii säilyttämään tutuman käytännön työhön osallistumalla normaaliin partiointiin aika ajoin. Turvallisuustyöympäristössämme tapahtuneiden muutosten vaikutukset näkyvät myös Suomenlahden merivartioston arjessa mm. lisääntyneinä kertausharjoituksina ja valmiussuunnitelmiin päivityksinä.

Helsingin merivartioaseman tehtävät ja toiminta poikkeavat paljon monien muiden asemien arjesta.

- Kesäaikaan perjantai-iltaapäivästä maanantaiaamupäivään meitä työllistävät poikkeuksellisen paljon veden varaan joutuneiden ihmisten pelastamiset. Eniten työllistävät kyllä perusmeripelastus- ja avustustehtävät, mutta ihmisen pelastaminen vedestä -tehtäviä on enemmän Suomenlinnassa kuin esim. Porvoossa, ja erityisesti yön ja aamuyön aikana. Onneksi tällä alueella on paljon myös muita toimijoita kuten pelastuslaitos, poliisi ja vapaaehtoinen meripelastus, lisäksi etäisyydet ovat varsin lyhyitä. Porvoon osalta tyypillisin tehtävä liittyy esimerkiksi konerikkoon, Liljekvist avaa asemien kesäistä arkea.

Asemilla, ulkovartiolaivalla, ammattiopettajana, kv-tehtävissä, aseman päällikkönä

Toinen erikoisuus Helsingin aseman suorituskypsyssä on sukellusvalmius, mikä vartioston vastuualueella löytyy myös ulkovartiolaiva Turvalta. Lisäksi niin Helsingin kuin Porvoon toimipisteiden henkilöstöllä on tavanomaista paremmat ensivastevalmiudet, joita ylläpidetään talviaikana osallistumalla muutamina työvuoroina sairaanhoitopiiriin ensihoitoyksiköiden arkiseen toimintaan ambulanssiryksiköissä.

Liljekvistin ura Rajavartiolaitoksessa on melko tyypillinen siellä palveleville opistoupseereille. Merivartijan peruskoulutuksen suorittuaan hän on työskennellyt mm. merivartioasemilla ja ulkovartiolaivalla. Opistoupseerikoulutuksen jälkeen ja kokemuksen lisääntyessä työ on vienyt vaihteittain entistä vaativampiin operatiivisiin tehtäviin. Matkaan on mahtunut myös tulevien merivartijoiden koulutusta ja ulkomaankomennuksia. Sotilaskoulutuksen ohella hän on suorittanut ammattiopettajan tutkinnon Haaga-Helia-ammattikorkeakoulussa.

- Aiemmin aseman päällikkyyks oli opistoupseerien viimeinen pesti, mutta ajat ovat muuttuneet. Urasuunnittelu yltää tälle tasolle, mutta sen jälkeen tulevaisuus on avoin. Näkisin, että meillä pitäisi olla samanlainen urasuunnittelu kuin upseereilla, kattaen koko palvelusuran aina reserviin siirtymiseen asti. Itse olen nykyisen pestini puolivälissä, ja haluaisin tietää, miten kokemustani ja osaamistani on suunniteltu hyödynnettävän jatkossa siten, että se näkyy myös palkassa. Toistaiseksi kaikki minulle osoitetut tehtävät ovat olleet itselleni miellisiä.

Esimerkiksi johtokeskuksen tehtävät ovat vaativuusluokaltaan alempia, eivätkä siten tarjoa oikeudenmukaista urakehitystä. Liljekvistillä on onnekseen yli kymmenen vuoden ajalta kokemusta myös rajan kansainvälistä tehtävistä, joten Frotex'in asian tuntijatehtävistä saattaisi löytyä sopiva jatko palvelusuralle.

- Olen ollut mukana rajan kansainvälisessä poolissa vuodesta 2007 ja toiminut kymmenessä kansainvälisissä tehtävissä, joiden kesto on vaihdellut 3 – 5 viikkoon. Viimeksi olin Välimerellä partioveneellä (PV) toteutetun operaation kansallisena yhteysupseerina ja vastuuhenkilönä Ateenassa, Liljekvist kertoo.

Kansainvälisten tehtävien työaikasuunnittelu ja palkkaus vaativat tarkennuksia

Kansainvälisiin operaatioihin osallistumisen varjopuolena hän pitää palvelussuhteen ehtoja. Työvuorosuunnittelun kannalta ope-roiminen monikansallisessa ja ennalta arvaamattomassa operaatiossa on vaikeaa. Haittatöiden korvaamisen osalta Liljekvist toivoo esim. kotimaan sotaharjoituskorvausta myötäilevää korvausta työpäivän pituudesta riippumatta.

- Välillä keikat osuvat siihen "slottiin", johon on suunniteltu työaika ja välillä eivät. Tästä huolimatta meillä pitää olla hyväksytty työvuorosuunnitelma ennen jakson alkua. Monikansallisessa työyhteisössä on hie-man vaikea yhteensovittaa Rajavartiolaitoksen tarkennettua virkaehtosopimusta vaikkapa kreikkalaisen virkaehtosopimuksen kanssa. Esimerkiksi Poseidon-operaatiossa tehdään päivittäin 24 tuntia etukäteen tarkka ja 48 tuntia "sinne päin" oleva partiointisuunnitelma, joten niitä on mahdoton huomioida työvuorosuunnittelussa. Suunnitelmiin voi vaikuttaa esikuntatasolla ja Suomella on edustaja operaation ohjausryhmässä, mutta sen jälkeen niihin vaikuttaminen partiotasolla on hankalaa.

Kymmenen aliupseerin esimerkkiä seuraten

Teksti: Matti Vihurila Kuvat: Ahti Partasen arkistot

Ali-, toimi- ja opistoupseerien ammattikunta on alusta alkaen ollut mukana suomalaisessa rauhanturvatoiminnassa. Ensimmäiseen operaatioon, Suezille v. 1956 lähettyyn komppaniaan kuului 10 aliupseeria. Sitten ammattikuntamme edustajia on ollut mukana lähes kaikissa Suomen osallistumissa operaatioissa, kun toimiupseereita ryhdyttiin sijoittamaan myös sotilastarkkailijoiksi. Nykyisin alati väheneviä opistoupseereita hyödynnetään varsin vaativissa tehtävissä mm. huollos-

sa, henkilöstöhallinnossa ja yksikön varapäällikköinä.

Riihimäeltä Suezille viiden päivän hakuajalla

Joulukuussa 1956 ensimmäisiä rauhanturvaajia haettiin lehti-ilmoituksella, ja hakuakaa oli viisi päivää. Jo viikon päästä 258-henkinen, puolustusvoimien ensimmäiset psykologiset testit läpäissyt YK:n Suomalainen Komppania (YKSK) oli koossa Merikasarmilla Helsingissä. Armeijan kan-

ta-aliupseeristosta valittiin vain 10 aliupseeria. Hakijoiden joukossa oli runsaasti reservin upseereita, ja osa heistä sijoitettiin aliupseerien tehtäviin kersantin sotilasarvolla. Yksi vakinaisen väen aliupseereista oli Riihimäellä Viestirykmentissä palvellut ylikersantti **Ahti Partanen**, joka valittiin komppanian desinfektioaliupseeriksi. Hän jätti jälkeensä päiväkirjan, jonka myöhemmin nimesi ”Yksinkertaiseksi tarinaksi viiden vuosikymmenen takaa”. Päiväkirjamerkintöjen mukaan 7-kuukautisen reissun aikana sattui monenlaista. Tuore tasavallan presidentti **Urho Kekkonen** tarkasti maailmalle ensimmäistä kertaa lähettävät suomalaiset rauhanturvaajat, tosin tuolloin vielä puhuttiin valvontajoukosta.

8.12.: ”Katselmus Kaartin pihalla a’ la Kekkonen – ”Kylmäkallen” (jääkärikenraali ja Puolustusvoimain komentaja 1953 – 59 **Kaarlo Heiskanen**, toim. huomautus) hihaohjauksella.”

”Hihaohjauksella” Partanen kuvasi sitä, miten komentaja hienovaraisesti johdatti presidenttiä läpi protokollan.

Seutulasta lähdettiin 10.12. Ruotsin kautta kohti Napolia ja sieltä edelleen Egyptiin Abu Suveriin. Matka jatkui autokuljetuksella pitkin Suezin kanavan rantaa Port Saidiin, missä 14.12. majoituttiin kreikkalaiseen kouluun ja perustettiin joukkosidontapaikka (Jsp).

15.12.: ”Yöllä vähäistä ammuntaa, ammuskelu tapahtui kevyillä aseilla.”

22. – 23.12. välinen yö: ”Iltayöllä olisi tarvittu lääkärin apua harhaluodista saaneelle jääkärille. Tiedusteltiin, missä on komppanian lääkäri? Seuraavana päivänä lääkäri löytyi norjalaisesta kenttäsairaalarasta – toisen sairauden yhteydessä. Valvottiin ja odotettiin mitä tuleman pitää.”

Yllätyspaluu kotiin, myöhästyneet joululahjat ja Kuvapostin valokuvan selvitys

Tammikuun 3. päivänä 1957 Partanen komennettiin saattamaan kolme jääkäriä ta-

Yliv Lauri Lehtinen
Komppanian vääpeli

Sotmest Frans Taskinen
Moottoriajoneuvoaliups.

Väap Lauri Tuominen
Lääkintäaliupseeri

Ylik Pertti Hypen
Komentaliupseeri

Ylik Arvo Iljin
Talousaliupseeri

kaisin Suomeen ja samalla toimimaan kuririna PE:n komento-osaston kenraalimajuri **Yrjö Hansteelle**. Sodanaikaisella pommi-koneella alkanut matka kesti kaikkiaan 13 päivää, joiden aikana Partanen joutui paimentamaan kotiin palautettavia jääkäreitä mitä ihmeellisimmissä tilanteissa. Ruotsissa vastassa oli Suomen sotilasasiamies ja Mannerheimin entinen adjutantti, eversti **Oswald Bäckman**, joka kuljetti joukon Tukholman Turunsatamaan.

12.1.: "Vielä sataman pladformilla käytiin eräänlainen juoksukilpailu, jääkäri L. vastaan Partanen, jonka Partanen voitti ja talletti jääkärin Regina-laivan ruumaan rauhoittumaan."

Kotimaassa vierähti viikon päivät, joiden aikana Ahti pääsi tapaamaan myös perhettään Riihimäellä kahdesti. Yksi lapsista, nykyinen luutnantti evp. **Yrjö Partanen** oli tuolloin 7-vuotias, ja hänelle isän tapaamisesta mieleen ovat jääneet erityisesti myös hästyneet joululahjat.

- Saimme lahjaksi mm. metallisen leikkiauton ja rumpuja hakkaavan paviaanin, Yrjö muistelee.

Puolison kanssa oli lisäksi keskusteltavaa valokuvasta, joka oli julkaistu *Kuvaposti*-lehdessä. Siinä Partanen menomatkalla poseerasi - yhtenä monista YKSK:n sotilasta - Napolin lentokentän baarissa otetussa kuvassa vuoden 1955 Miss Suomi -kisan kansikuvatyön **Mirva Arvisen** kanssa. Kuvauspalkkioksi sotilaat saivat viskipaukut.

13.1.: "Perheen riemua yllätyksestä ei voi kuvata, etenkin lasten, joille tuli joulu uudelleen saadessaan avatuksi Napolista ostamieni pakettien sisällöt. Yön aikana selvitettiin *Kuvapostin* valokuvaus perusteellisesti."

"Kekkonen vastaa kaikesta"

Tammikuun lopulla komppania siirtyi Siinain niemimaalle Sharm el-Sheikh'iin. Siellä Partanen komennettiin El Tor'iin sijoitetun yli-luutnantti **Erkki Kairan** joukkueen lääkin-täaliupseeriksi. Majotusalue parakkeineen

ja irtaimistoinen oli Egyptin terveysminis-terin omistuksessa. Partanen toimi oto. majotusvastaavana ja joutui kuittaamaan parakit ja irtaimistot vastaanotetuksi.

- Poistuessamme aikanaan Gazaan, egyptiläinen virkailija tiedusteli, kuka vastaa mahdollisista puutteista. Vastasin, että "laita lasku Kekkoselle, kyllä hän vastaa kaikesta". Virkailijan kasvoille levisi onnellinen hymy, Partanen kirjoittaa päiväkirjassaan. Tammikuun lopusta maaliskuun alkuun päiväkirjassa on tauko, jota Partanen selittää kirjoittelullaan kotiväelle ja sukulaisille: "Päiväkirja oli pitänyt pitkän siestan".

Paikka, mihin Allah ei näe

Huhtikuussa 1957 Ahti Partanen kävi tarkastusmatkalla ryhmässä, joka oli sijoitettu Siinainvuorella sijaitsevaan Pyhän Katariinan luostariin - paikkaan, jossa Jumala ilmestyi Moosekselle palavassa pensaassa. Tuliaisina oli kerosiinia rauhanturvaajille ja giniä maallikkoveli **Nikiforokselle**. Paikan päällä ryhmän kokki kertoi beduiinapulaisesta, jolle suomalaisten käyttämän, sodanaikaisen lihasäilykepurkin sisältö paljastui vasta myöhemmin.

- Avasin purkin ja totesin, että "nou nöff" (sianliha oli muslimeilta kielletty). Poika söi suurella halulla liha-perunakeiton. Seuraavalla viikolla oli sianlihakastiketta ja avasin edellä kuvatun näköisen purkin sanoen "yes nöff" - niiltä jalansijoilta poika ryntäsi juosten jätekuopalle oksentamaan."

Samainen poika oli perso kielletylle tupakalle, jota suomalaiset hänelle tarjosivat ja kehottivat menemään sauhuttelevaan niitä varastotelttaan, jossa oli kipinöiden polttamia reikiä. Poika etsi aina polttaessaan reiättömän kohdan, ja kun häneltä kysyttiin tähän syytä, vastaus kuului: "Allah ei näe!"

Lentoemokin itki

28.4. - 10.5.: "Arkista aherrusta, desinfiointia, "Huoneenvuokratyötä", rakennusten luovutusta (tavaroiden siirtoa talosta taloon, saunomista, uintia, kunnonkohenta-

mista jne.)."

Toukokuun lopulla komppania siirtyi Gazaan, missä pikku hiljaa ryhdyttiin odottamaan rotaatiota - uusien miesten tulemistä ja paluuta Suomen kesään. Päiväkirjasta löytyy hupaisa episodi vartiomiehen ja paikallisen "kaljajopparin" välisestä kohtaamisesta. Vartiomiehen useista "Stella"-huudoista huolimatta joppari tuli lähemmäksi, jolloin vartiomies ampui muutaman varoitustulaukukseen.

8.6.: "Arabi otettiin kiinni ja ihmetteli kovin, kun huudetaan "Stellaa" (egyptiläinen olutmerkki) ja ammutaan. Vartiomiehen olisi pitänyt huutaa "Jalla" - ("painu helvettiin!"). Rapatessa räiskyy".

Suomen ensimmäinen rauhanturvajoukko, YKSK 1, lähti kotimatalle 18.6.1957. Jugoslavian yläpuolella kone yritti väistää ukkosrintamaa, mutta vierelle tulleet kaksi hävittäjää pakottivat sen alkuperäiselle reitille. Tämän seurauksena lennon aikana tarjoiltu ainoa olut läikkyi Partasen ase-takin rintamuksille, kun kone ajautui ilma-kuoppiin.

- Vielä Suomessakin takkini tuoksui kreikkalaiselle kaljalle, Partanen tilittää päiväkirjansa loppupuolella.

18.6.: "Kun Suomen raja oli ylitetty, lauloimme *Kotimaamme ompe Suomi, Suomi armas synnyinmaa*. Lentoemolta valuivat kyyneleet silmistä. Kone laskeutui Seutulaaan klo 21.10."

Ahti Partanen palveli rauhanturvaajana Suezillä toistamiseen 1965, ja Kyproksella kahdesti vuosina 1974 - 1976. Hän kuului Aliupseeriliiton hallitukseen 1960-luvulla ja toimi mm. liiton urheilujohtajana. Reserviin sotilasmestari Ahti Partanen siirtyi Viesti-rykmentistä v. 1974 ja kuoli v. 2013.

Ylik Alpo Juusti
Tilitysalupseeri

Ylik Ahti Partanen
Desinfektioaliupseeri

Kers Esko Honkanen
Lääkintäaliupseeri

Kers Esko Raami
Muonitusaliupseeri

Kers Niilo Uuskallio
Taisteluvälinealiupseeri

Huoli sotilaiden työaikasuoje- lusta nousi esil- le ministereiden tapaamisissa

Päällystöliiton puheenjohtaja **Jyrki Lukkarinen**, Akavan puheenjohtajan **Sture Fjäder** ja Upseeriliiton puheenjohtaja **Ville Viita** tapasivat syyskuun aikana sekä työministeri **Timo Harakan** että puolustusministeri **Antti Kaikkosen**. Vierailut saivat jatkoa lokakuussa kunta- ja omistajaohjausministeri **Sirpa Paateron** tapaamisella. Kaikkien tapaamisten pääaiheena oli sotilaiden työaikasuoja. Järjestöt toivat esille huolensa, miten vanhentunut laki kuormittaa henkilöstöä ja se vaatii pikaista päivittämistä 2020-luvulle.

- Kuulimme puolustusministeriltä, kuinka päivitystarve on tunnistettavissa. Samaan hengenvetoon sisältyi huoli sen mahdollisista kustannusvaikutuksista, Lukkarinen avaa keskusteluiden sisältöä.

Työministeri Harakka oli uudistuksesta kiinnostunut.

- Työelämän kokonaisvastuu kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle, ja vastuuministerinä tässä asiassa on Paatero. Myös hän suhtautui asiaan positiivisesti, Lukkarinen kuvailee keskusteluiden ilmapiiiriä.

Romahtaako eläkejärjestelmä?

Syyskuun loppupuolella Tilastokeskuksen julkaisema ennuste syntyvyyden romahtamisesta nosti huolen, miten käy eläkejärjestelmän tulevaisuudessa.

Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n työelämästä vastaava johtaja **Ilkka Oksala** arvioi *Helsingin Sanomissa*, että eläkejärjestelmä romahtaa, mikäli meno jatkuu samanlaisena. Lääkkeeksi hän tarjoaa syntyvyyttä, työllisyyttä ja maahanmuuttoa.

Eläkelainsäädännön muutosten valmisteluista sovitaan työntajaosapuolten (EK, Kuntatyöntantaja) ja palkansaajien keskusjärjestöjen (Akava, SAK, STTK) kesken. Kumpikaan osapuoli ei ollut halukas käynnistämään neuvotteluita eläkejärjestelmän päivittämisestä.

Eläkevakuuttajien etujärjestön Telan toimitusjohtaja **Suvi-Anne Siimes** esitti samaisessa artikkelissa omana ajatuksenaan ratkaisuksi työeläkemaksujen korottamista välittömästi. Hän toi myös esille huolensa eläke-etuuksien mahdollisten heikennysten vaikutuksista eläkejärjestelmän luottamukseen.

<https://www.hs.fi/politiikka/art-2000006253588.html>

Tarkista verokorttisi

Verottaja muistuttaa verokortin vuositulorajan tarkistamisesta. Vuosi 2019 on ensimmäinen vuosi, kun suomalaisilla on verokortissaan vain yksi tuloraja koko vuodelle. Aiemmin henkilöllä saattoi kuukausirajan ylittävää osuus leikkautua korkeammalla veroprosentilla esimerkiksi haittatyökorvauksen takia. Tänä vuonna tuota korkeampaa prosenttia ei ole ollut, vaan ansioita on verotettu yhdellä ja samalla prosentilla.

Mikäli vuosiraja on arvioitu liian alhaiseksi, saattaa joulukuun palkasta jäädä normaalia pienempi osuus käteen.

Verottajaa on kritisoitu liian myöhäisestä tiedottamisesta. Vaikkei verokorttiaan päivittäisikään joulukuuta varten, kannattaa tarkastaa oma vuosituloraja ja verrata sitä tähän mennessä maksettuihin. On muistettava, ettei joulukuussa makseta myöskään veronpalautuksia aiempien vuosien tapaan.

Työmarkkina- neuvotteluiden taustat ja tekijät esiin

JUKO valmistautuu tulevaan neuvottelukierrokseen tehostamalla viestintäänsä ennen neuvotteluja, niiden aikana ja jälkeen. Apuna käytetään uudistuneita kotisivuja osoitteessa www.juko.fi.

- Aktiivisella viestinnällä palvelemme liittojamme, luottamusmiehiämme ja mediaa parhaalla mahdollisella tavalla. Uudella sivustollamme kerromme tavoitteistamme ja toiminnastamme sekä otamme kantaa niin edunvalvontakysymyksiin kuin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin aiheisiin, JUKOn toiminnanjohtaja **Maria Löfgren** avaa verkkosivuilla uudistuksen tavoitteita.

Sivuilla esitellään myös neuvottelupäälliköt. Valtiosektorin neuvottelijoina toimivat **Markku Nieminen** ja **Markku Kojo**.

Ville Viita (vas.), Sture Fjäder ja Jyrki Lukkarinen tapasivat työministeri Timo Harakan (toinen vas.) syyskuussa. Kuva: Työministeriö.

Henkilöstö - tärkein voimavaramme

Teksti: Mika Räisänen Kuva: Petri Peltoniemi

Tällä (kirjoitus)hetkellä elämme pimeää, märkää ja synkkää vuodenaikaa. Kalenterin mukaan on syksy. Uskon, että pimeä ja märkä vuodenaika osaltaan vaikuttaa ihmisen jaksamiseen ja henkeen hyvinvointiin. Juuri päättäneet Dohan maailmanmestaruuskilpailut pidettiin poikkeuksellisen myöhään. Paikallislehti uutisoi kolumnissaan heti kilpailujen päätyttyä, kun Suomi oli jälleen kerran jäänyt ilman mitalia, että "iso osa suomalaisista esiintyi kauden päätapahtumassa sekä fyysisesti että henkisesti väsyneinä". Mitäpä siihen lisäämään, tämänhän haastattelussa myönsivät monet kilpailijatkin, jotka olivat menneet tekemään parhaansa ja katsomaan mihin se riittää. Ei mihinkään.

Henkilöstön jaksaminen on ollut viime aikoina korostetusti esillä ja hyvä niin. Urheilujohtajana olen useasti puhunut fyysisestä jaksamisesta ja siitä, miten fyysinen ja henkinen jaksaminen kulkevat käsi kädessä. Uskon, että ajoittain kaikilla työ on stressaavaa ja hektistäkin. Arkirutiineiden katkaisemiseksi ja henkilöstön hyvinvoinniksi on työnantajan työkalupakissa useita keinoja, joista yksi on virkistystoiminta. Nostetakoon nyt Kainuun prikaati jalustalle tässä asiassa. Kainuun prikaatissa on HOIKAN HENKI -niminen, eri työpisteiden toimijoista koostuva kokoonpano, jonka tavoitteena on ylläpitää ja kehittää työhyvinvointia mm. suunnittelemalla ja organisoimalla henkilöstölle suunnattuja yhteisiä työhyvinvointi- ja virkistystapahtumia.

Eräs tällainen työpisteen virkistyspäivä järjestettiin lokakuun alussa Pohjois-Karjalan aluetoimiston henkilökunnalle. Päivä alkoi yhteisellä kokoontumisella työpisteellä, minkä jälkeen siirryimme paikallisen toimijan Paintball-pelikentälle. Jako kahteen ja taistelujoukko oli tehty. Kova uho ja nopea taistelujoukko: tue sinä, minä etenen. Käsi pystyyn, ei virheen vaan osuman merkiksi. Muutama nopea erä ja erien välissä uusi strategia. Vaikka vanhimmat meistä olivat jo hyvän matkaa yli viisikymppisiä, niin pelin jälkeen oli lapsenomainen hymy kasvoilla. Välillä on hyvä nostaa takapuoli penkistä ja sormi näppäimistöltä.

Vasemmalta oikealle Jarmo Kolu, Mika Räisänen, Mikko Raunio.

Seuraavaksi etenimme kylpylämaailmaan, jossa huuhoimme hiet, saunoimme ja kävimme asiaan kuuluvat jälkipelit sekä tarkistimme mustelmat. Päivän aktiviteetit päättyivät yhteiseen lounaaseen. Päivä oli virkistävä ja arkirutiineista poikkeava. Tämänkaltaiset tapahtumat lisäävät työyhteisössä yhteenkuuluvuuden tunnetta, parantavat yhteishenkeä ja auttavat jaksamaan arkisessa aherruksessa.

Tämä kaikki tapahtui työajalla ja työnantajan kustantamana. Tähän kun lisätään muut tukimuodot, kuten liikunta- tai virkistysiltpäivät, viikko- ja taukoliikunta sekä liikunta- ja kulttuurisetelit, niin voidaan vaan kysyä, että mikä muu työnantaja tarjoaa tällaiset edut ja mahdollisuudet työntekijöilleen? Vanha sanonta kuuluu, että "kyllä kruunu pojistaan huolen pitää (ja toki myös työstään)".

Hyödynnä uudistettuja loma-kohteita ja aleviikkoja

Teksti: Matti Vihurila Kuvat: Samuli Vahteristo ja Jaana Ylönen

Päällystöliiton lomakohteita on kunnostettu kuluvan vuoden aikana. Saariselän Markovillan ulkoverhous on maalattu ja kaikkien huoneistojen keittiöt sekä vuodevaatteet uusittu. Yhdessä huoneistossa uusittiin lämminvesivaraaja. Myös Kolilla ulkoseinät ovat saaneet uuden maalipeitteen, ja sisällä on uusittu mattoja ja verhoja. Vierumäen mökkien keittiöt remontoitiin pari vuotta sitten. Päällystöliiton loma-asioita hoitava jäsensihteeri **Anja Mustajoki** antaa käytännön vinkkejä lomakohteita anottaessa ja käytettäessä.

- Olisi hyvä, jos anoja voisi antaa useampia vaihtoehtoja ajankohdalle. Samoin mikäli anoo useisiin kohteisiin, pitäisi mainita,

mikä on niiden tärkeysjärjestys eli ensimmäinen, toinen jne. vaihtoehto. Mikäli on jokin erityisen hyvä syy saada anomansa lomakohde juuri tietyssä ajankohtana, se kannattaa mainita. Hakemuksessa kysytään lomakohteiden aiempia käyttökertoja, ja tiedot vielä tarkastetaan toimistolla anomuksia käsiteltäessä. Vierumäki laskuttaa helposti lemmikkisiivouksesta, ja välillä vuokraajaa on vaikea saada hyväksymään laskua, Anja kertoo.

Hän myös muistuttaa lomakohteiden vaihtelevasta hinnoittelusta.

- Verkkosivujen lomatoimintaosion alaosassa on ladattava tiedosto, josta selviää kohteiden hinnat eri aikoina. Alkuvuodesta ja loppusyksystä useimmissa kohteissa on

ns. aleviikot, joita kannattaa pyrkiä hyödyntämään, Anja Mustajoki vinkkaa.

Markovillan uudistukset saavat kiitosta huoneistojen käyttäjiltä. Ruska-aikaan Lapissa rentoutunut evp-lomailija kuvaa uudistunutta keittiötä moderniksi ja valoisaksi, ja hämmästelee muutenkin kovassa käytössä olleiden huoneistojen hyvää yleiskuntoa. Keittiön varustus on monipuolinen ja riittävä suuremmallekin porukalle, mutta yksi toive on mielessä – olisiko niihin mahdollista hankkia leivänpaahdetimet?

Päällystöliiton lomakohteiden jakoperusteet

- Etusijalla ovat liiton lomakohteen käytön palkinnoksi tai huomionosoituksena saaneet (esim. Vuoden opistoupseeri, Vuoden urheiluteko ja Vuoden toimihenkilö)
- Palveluksessa olevat jäsenet
- Liiton muut jäsenet

Jakopäätöksissä huomioidaan, onko hakija käyttänyt lomakohdetta aiemmin ja montako kertaa. Mikäli samalle viikolle on useita hakijoita, joilla samanlaiset hakutaustat (käyttöaste, palvelussuhde), niin kohde arvotaan. Kun kiinteillä hakuajoilla olevat lomajaksot ovat jaetut, nopein käsi voittaa, oli kyseessä palveluksessa oleva tai evp-jäsen.

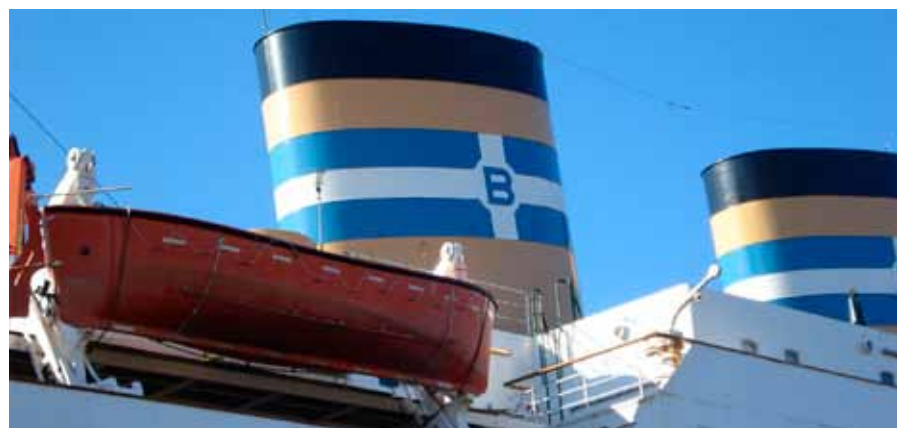

Vierailu Vöyrillä

Teksti: Markku Virtanen
Kuva: Juha Kakko

Vaasassa sunnuntaina 18.8. aamupalalla keskusteltiin edelleen, kuinka hienosti Kesäpäivien iltajuhla meni. Pian pitäisi lähteä ajamaan kohti etelää, mutta pienen mutkan kautta. Kun kerran olemme tulleet Vaasaan asti, emme voi jättää käymättä Vöyrin kylässä ja viedä tervehdyksemme Vöyrin sotakoulun patsaalle. Mukaan lähtivät **Jaakko Paloposki, Lauri Sund, Juha Kakko ja Aki Karvonen**. Saavuimme melko hiljaiseen kylään kirkonmenojen aikaan. Eipä tainnut meidän seppeleenlaskuamme kukaan edes huomata, mutta tärkeintä on muistaminen.

Markku Virtanen (vas.) ja Lauri Sund laskivat Vaasassa pidettyjen Kesäpäivien päätteeksi seppeleen Suomen ensimmäisen aliupseerikoulun, Vöyrin sotakoulun muistopatsaalle.

Kuva: Visit Turku

Perinnepäivät ja vuosikokous Turussa

Päälystöliiton Evp-yhdistyksen Perinnepäiviä vietetään Turussa 14. - 15.3.2020. Perinnepäivien ohjelmaan kuuluu myös vuosikokous. Tilaisuuksien ovat puoliset ja puolisojäsenet tervehdetyt. Naisille on järjestetty ohjelmaa vuosikokouksen ajaksi. Lauantai-iltana 14.3. lähdetään risteilemään Viking Gracella ja palataan Turkuun sunnuntai-iltana. Mat-

kapakettiin kuuluu myös sellainen vaihtoehto, joka mahdollistaa majoittumisen vielä sunnuntaista maanantaihin. Perinnepäivien tarkempi ohjelma ja hinnat julkaistaan joulukuun Päälystöllehdestä sekä Evp-yhdistyksen nettisivuilla. Ilmoittautumiset Perinnepäiviin osoitteeseen markku.s.virtanen@gmail.com.

Kutsu Päälystöliiton Evp-yhdistyksen vuosikokoukseen

Päälystöliiton Evp-yhdistyksen vuosikokous pidetään 14.3.2020 klo 14 alkaen S/S Borella Turussa. Kokouksessa käsitellään yhdistyksen sääntöjen 9 §:ssä mainitut asiat. Yhdistyksen kokouksessa jokaisella varsinaisella jäsenellä on yksi (1) ääni. Äänioikeutta voidaan käyttää myös valtakirjalla. Kokoukseen osallistuvalla jäsenellä saa olla enintään kymmenen (10) valtakirjaa.

HENKIVAKUUTUS KERTOO ROHKEUDESTA

Jari kuoli kesällä. Mä yritin olla rohkea,
kun kerroin lapsille, mutta romahdin.

Hautajaisten jälkeen meidän yksitoistavuotias
sanoi, että isi oli ollut rohkea, kun se uskalsi
ajatella kuolemaa, että sen perhe voi jäädä yksin
ja otti henkivakuutuksen.

En tiedä mistä se oli sen kuullut, mutta se
oli oikeassa siinä, että Jarin rohkeus turvaa
meidän perhettä edelleen.

if.fi/henkivakuutus

Kuoleman ennakointi on mahdotonta, mutta läheisten
toimeentulon varmistaminen helppoa. Laske yllättävän
edullinen hinta järjestöjäsenen henkivakuutukselle
verkossa vaikka heti.

